

Eesti prantsusmaadluses viies.

Väli maailmameister, Kusnets kolmas.

Eesti maadlejad täitsid need lootused, mis nende pandi — nad osutusid Eesti olümpia-meeskonna

kandvaks selgrooks

rahvusvahelistel kaalukaussidel. Vabamaadlusega tehtud hea start jättis prantsusmaadluseks juba sedavõrd kindla eneseteadvuse, et seda ükski äpardus ei suutnud takistada võitudele pääsemisel.

Prantsusmaadluses oli meil tegemist nii ebaõnne kui õnnega.

Ebaõnne oli meil siiski rohkem

kui õnne. Oleks meie õnn lõpuni välja vedanud, oleks Eesti prantsusmaadluses võinud olla kolme esimese koha omanik.

Ebaõnn algas Käpa jalaväänamisega, kel näisid olevat kindlad väljavaated tulekuks

teistkordselt maailmameistriks.

Keresztes ja Vesterlund oleksid enne maadlust Käpaga omavahel rinnad kokku pistnud ja Käpale annud väsitatud ning kaotuspunktiiga vastase.

Absoluutselt ei vedanud aga Pütsepal, kes ilma kahtluseta oli

kärbeskaalu parim mees.

Tema halvaks ingliski on Rootsi kohtunik Råberg, kes mehel juba kolmandat korda oma ilmselt ebaõiglase talitusviisiga maailmameistri nime riisus. Esimest korda kaotas Pütsep Råbergi juhtimisel maailmameistri võistlustel Helsingis 1921. a., teist korda samasugustel võistlustel Stockholmis 1922. a.

Amsterdamis maadles Pütsep Råbergi vilistamisel taanlase Anderseniga. Kassi ja hiire mäng. Pütsep loobib ja paiskab taanlast nii kuidas ta tahab. Heites kaks korda taanlase parterisse, käsib Råberg mehed siiski jätkata maadlust püsti. Pütsep ei protesteerinud. Viib taanlase viimaks parterisse ja hoiab teda nii tugevasti keest matti, et püsti käsutamiseks enam mingit võimalust ei ole. Nüüd hakkab Pütsep taanlast keerutama ühest võttest teise, vaevalt-vaevalt suudab see sildadega pääseda, igast uuest võttest on oodata taanlase selilijäämist. Pütsep läheb ka liig julgeks, hakkab võtete läbiviimiseks ise sildasid tegema. Teades, missuguse vilemehega tegemist, saadab Eesti esindaja ühe mehe Pütsepale hõikama, et ta sildu ei teeks, vahekohtunik võib iga silla selili-olekuks lugeda kui tahab, pärast ei saa seda keegi enam ümber muuta. Vaevalt on see hoiatus Pütsepale tehtud, kui kõlab Råbergi vile. Taanlane tõstab võidurõõmsalt käe üles. Esiteks jäävad kõik imestanult vaatama, siis

läheb lahti pahameele torm.

Terve hoone täis rahvast vilistab, trambib, karjub. Mehed kohtunikkude laua taga raputavad päid, kuid teha ei ole midagi, otsus jääb otsuseks. Eesti esindaja annab seepeale sisse protesti, et Eesti maadlejad Rootsi kohtuniku Råbergi juhtimisel ei ilmu enam matile. See aktsepteeritakse. Råberg ei tule pärast enam üldse kohtunikuks. Ka Rootsi meeskonnas tekitab Råbergi inetu talitus pahameelt. Rootsi olümpiatreeneri Oksa ja Råbergi vahel oli äge sõnavahetus. Paljud välismaalased

Ülevaade E. SPORDILEHELE olümpiameeskonnajuhilt H. TAMMER'ilt.

muutusid Rootsi vastu vaenulikuks ja Rootsi paar-kolm paremat meest said selle järele ka võrdlemisi kahtlased kaotused.

Pütsep oli ülekohtust väga õnnetu, kuid kandis selle siiski mehiselt välja. Kuna Pütsepal varem oli töövõit luksemburglase Dumongi üle, mis Pütsepale Anderseniga kaotusega kokku andis 4 punkti ja uue töövõidu saamisel teda väljalangemist tähendav viies punkt ähvardas, pani Pütsep kõik välja, et sakslast Leuchti seljavõiduga võita.

Sakslane sai kaltserdada koledal kombel, jäi vahel hingetult lesima, kuid suutis enese siiski seljakaotusest hoida. Pütsep langes võistlusest välja. Leucht tuli aga lõpuks maailmameistriks, teised mehed osutusid temast veel halvamateks. Võib ilma ühegi kiitlemiseta selle järele tõendada, et Pütsepal praegu ühtki tõsist vastast enese kaalus ei ole maailmas.

Eelpool tähendatud eestlaste õnne all prantsusmaadlust. tuleb mõista nende häid loosinumbreid. Igal mehel sattus nii, et alguses puha nõrgad või keskmised mehed tulid vastu, kuna kaalude teised tugevamad isekeskis tüsedasti püsisid. Varemalt võistlustel ei ole eestlastel kunagi loosiga nii hästi vedanud.

Sulgkaalus oli meie Väli esimeseks vastaseks austerlane Schlanger, kes osutus kaunis vintskeks meheks ja on oma kodu kuuldavasti löönud seljavõiduga kuulsat ungarlast Karpathyt. Väli saab Schlangeri üle napi, kuid teenitud paremusvõidu. Teiseks lööb ta puusavõttega selili tšehhi Kratochvili 2 minuti 57 sekundiga. Egiptlane Kamel langeb samast võttest, kuid aega kulub 7 min. 30 sek.

Järgneb äärmiselt pinev matsch Karpathyga. Mõlemad riskeerivad suurel määral. Karpathyl õnnestub Välit saada kinni ja paisata selili, kuid sedavõrd mati äärele, et kohtunik olukorda kaotuseks ei loe. Kohe saab Väli omakorda Karpathy puusavõttele ja see prantsatab nüüd seadusepärast selili. Kõlab vile. Aega on kulunud 1½ minutit.

Viimasel õhtul on Väli veel kaks tusedat matschi, mis mõlemad oleks halvema vedamisega võinud minna maksma tiitli.

Sakslane Steinig on väga tugev ja hoolimatu mees, püüab Välit alul ägedasti atakeerida, kuid raugub siis ja laseb enese parterist õlgadele käänata. Rootslane Malmberg näib Väliga esimese kümne minuti jooksul olevat ülekaalus, kuid siis võtab Väli enese lõpuspuurdi kokku ja saavutab paremuse. — Kui mulle meele tuli, et sellest kümnest minutist kõik ripub — seletas hiljem Väli —

siis hakkasin võtma otse surmavihaga.

Ootasin pinevusega kohtunikkude otsust. Olen rõõmus, et kõik nii läks — nii olid meie värske maailmameistri sõnad.

Käpp, kes rootslase Petterssoniga maadeldes jala väänas ja seetõttu ainult töövõiduga pidi leppima, oli varem selili pannud itaallase Postini 13 min. 5 sekundiga. Kindel ohver oleks Käpale olnud egiptlane Kamel, kuid sellele oli ta sunnitud andma loobumisvõidu ja jääma konkurentsist eemale.

Kusnets, kes enesel talvel jalaluu murdis, esines õige vähese treeningu ja võistluskogemustega nüüd nagu Pütsepki. Alul murdis ta mehi tugevasti enese määratu jõuga, kuid iga matschi lõpul oli ta väsinud ja suutis ainult kuidagi vastaseid enese all parteris hoida. Et ta sarnase maneeriga ka Taani maadluskuningat Jakobseni võitis, oli igatahes

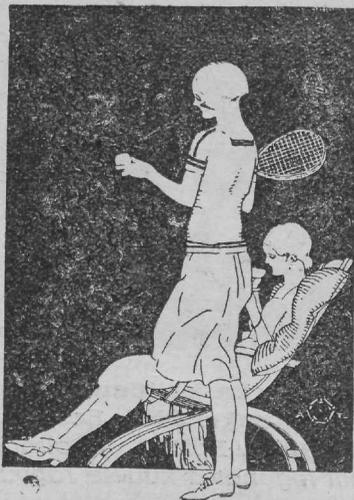
vägütükk.

Enne taanlast oli Kusnets võitnud paremusega sakslase Simoni ja käänanud selili lõuna-slaavilase Balkovitschi. Veel paiskas ta selili belglase Seanoni, kuid ungarlane Papp osutus piduriks ta võidukäigul. Napi paremusega domineeris ungarlane. Kuna hiilgavalt töötav Kokkinen Pappi seljavõiduga üllatas, pidi Kusnets leppima kolmanda kohaga.

Kõige vähemate võistluskogemustega mees Eesti maadlejate hulgas oli Pohla poolraskekaalus. Mehel on

jõudu kui karul,

kuid aeglane iseloom ja kõhklemine ei lase ta kvaliteeti kunagi täiel määral maksvusele tulla. Schveitslase Studeri pani Pohla selili, kuid oli sunnitud seejärele Pelliga vastu võtma töökaotuse. Järgnes paremusvõit hollandlase Heimi üle ja töökaotus sakslaselt Riegerilt. Enne matschi kästi Pohlat riskeerida, kas seljavõidu või seljakaotusega, kuid mees püsis siiski ra-

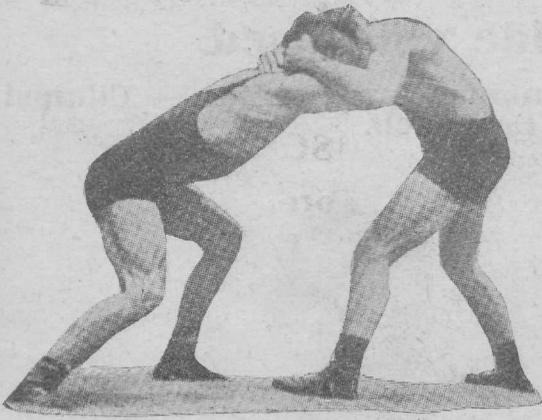

Praegune aeg oma tööga nõuab palju jõudu, — rohkem kui suudame anda organismile tarvitades harilikku toitu.

Iga hommiku eineks tass „Ovomaltine'i“ on tervisele kasulik ja tõstab sportlist võimet.

Nii on **OVOMALTINE** pää-

miselt spordimehe toiduks.

Maailmameister Pütsep, Eesti, võitlusel hollandlase von Maareniga A'damis.

hulikult oma aja ära. Teine kohtunikkude koosseis oleks võinud vast Pohlale võidugi anda, kuna ta pärteris oli ühe võttega paremuses, kuid siin sai ta paramatu kaotuse.

Õige üllatav oli, kui lõpuks pea igas finaalspaaris aina sakslased esinesid ja sedavõrd rohkesti võitsid kohti, et pääsesid punktidega rahvuste hulgas esikohale. Seda soodustas neile aga suurel määral õnn ja kohtunikkude heatahtlikkus, mida enese kohta küll senine parim maadlusrahvas — Soome — tõendada ei saa. Soome tublidele maadlejatele anti järjest töökaotusi, kuigi võit õige mitmel juhusel oleks pidanud olema garanteeritud.

Nüüd nägi auhinnaaajate nimestik maadluses järgmine välja:

K ä r b e s k a a l — 1. Leucht, Saksa; 2. Maudr, Tschehhoslovakkia; 3. Gozzi, Itaalia.

S u l g k a a l — 1. Väli, Eesti; 2. Malmberg, Rootsi; 3. Quaglia, Itaalia.

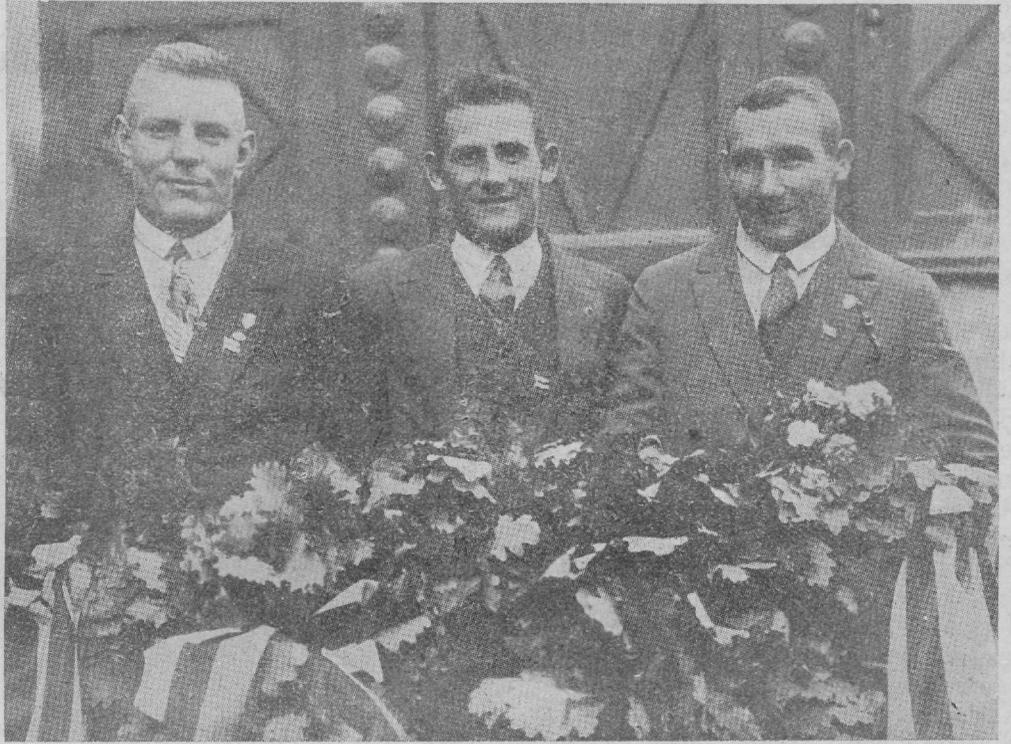
K e r g e k a a l — 1. Keresztes, Ungari; 2. Sperling, Saksa; 3. Vesterlund, Soome.

K e s k k a a l — 1. Kokkinen, Soome; 2. Papp, Ungari; 3. Kusnets, Eesti.

P o o l r a s k e k a a l — 1. Moustafa, Egiptus; 2. Rieger, Saksa; 3. Pellinen, Soome.

R a s k e k a a l — 1. Svensson, Rootsi; 2. Nyström, Soome; 3. Gehring, Saksa.

Rahvustest omandasid punkte: 1. Saksa 8; 2. Soome 7; 3. ja 4. Rootsi ja Ungari 5; 5. Eesti 4; 6. Egiptus 3; 7. ja 8. Tschehhoslovakkia ja Itaalia 2.

Vasakult: pronksmedali võitja A. Kusnets ja kuldmedali võitjad V. Väli ja O. Käpp. Ülesvõte tehtud nende saabumisel kodumaale.

Muhkudega maailmameistrid. Itaallaste ja argentiinlaste poksitriumpf.

Poksivõistlused möödusid itaallaste suure triumfi tähe all. Võitjad argentiinlased olid rahvuse poolest ka itaallased, nii et itaallased kiidelda võisid täie õigusega, et nad maailma parim poksi rahvus on. Ootamata nõrgalt esinesid ameeriklased, kel ometigi igas kaalus elukutselisi poksijaid tosinat viisi on, kellele ükski teine rahvus ligi ei saa. Nähtavasti on aga professionaalsus ka Ameerika poksispordi nüüd sedavõrd ära kumanud, et sealt enam uusi võsusid ei ole peale tulemas.

Ka põhjamaalased — rootslased, norralased ja taanlased — esinesid ootamata kahvatult. Norra ei suutnud isegi ühtegi auhinda võita. Soome oli esmakordselt olümpiaadi poksiturniiril. Ta kolm meest — Väkeva, Resch ja Hellström — lendasid aga kõik üksteise järele välja. Mingit rolli ei mänginud Saksa, kes Euroopa meistrivõistlustel ikka väga palju kohti kinni pannud. Selle vastu aga üllatasid tublidusega ungarlased ja tschehhid. Ungarlased võivad varsti poksis samasuguse kuulsuse omandada kui maadluseski.

Eestil esines poksis ainsa mehena Palm, nagu nelja aasta eest Pariisis. Kuigi Palm vahepeal tunduvalt arenenud, ei pääsnud ta siiski esimesest voorust kaugele. Tema nuhtluseks on argentiinlased. Pariisis tuli ta vastu kohe Mendez, kes lõpuks maailmameistriks tuli ja nüüd sattus Palmi vastaseks Landini, kes finaalis ennast teiseks pani maksma. Palm pidas vapralt vastu, kuid argentiinlane oli temast tunduvalt kiirem ja virtuooslikum. Landinit oleks saanud tasakaalust välja viia tugeva jõuga, kuid kuna see Palmil puudus, pidi ta paratamatult kapituleerima. Eelvoorust oli Palm enne seda võitnud punktidega luksemburglast Nussi.

Üldiselt oli Amsterdami poksikonkurents vist kehvem Pariisi omast. Ei olnud nii palju enam head poksi. Pakuti enamuses kaunis keskpärast, kuid väga mürarikalt. Vahejuhtumisi väga rohkesti.

Kaks kolmandat kohta poolfinaalides võideti ilma võistluseta, kuna Sörsdal (Norra) Michaelseni vastu ja Biquet (Belgia) Devine'i vastu üldse välja ei tulnud. Üllatav oli vana Inglise veteraani, hiilgava tehnikamehe Mallini kaotus belglasele Steyart'ile.

Finaalides satuvad esimestena kokku kukk-kaallased Tamagnini, Itaalia ja Daley, Ameerika. Taavet ja Koljat. Paneb imestama, kuidas nii pikk mees kui Daley nii kergesse kaalu pääseb. Meil sarnased mehed esineksid kindlasti poolraskekaalus. Daley ei suuda siiski väledale itaallasele midagi teha, kõik ta swingid lendavad sellele üle pea, kuna itaallane omakorda ägedasti Daleyle kõhu kallale tungib ja lähisvõistlustest ka häid uppercutte virutab.

Kärbeskaalus on ungarlane Kocsis väsimatu masin, viies tempoga segamini muide temast parema prantslase Apelli.

Sulgkaalus antakse küll jumalamuidu võit hollandlasele van Klaverenile. Argentiinlane Peralta tungib kogu aeg peale, hollandlane kaitseb ennast kahe käega, lüües vahel harva ainult vastu swinge. Tagajärje kuulutamisel publiku aplaus kõrvalõhkuv.

Kergekaalus on väga tüse poks Orlandini ja Halaiko vahel. Alul on ülekaalus ameeriklane, kuid väsis lõpuks ja jätab võidu tulisele Orlandinile.

Palmi võitjal Landinil on vastaseks uue-meremaalane Morgan. Selgub, et Landini on siiski enam eputis kui tõsine poksija. Ta vehkleb ja pöörleb küll, kuid vä-

O. Ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02

Soovitab kõiksugu spordiabinõusid parimatest kodu- ja välismaa tehastest.

Välismaalt kohale jõudnud ping-pongi kummiga kaetud reketid.

Ladus suuremal arvul spordikirjandus.

he tulu. Sümpaatse meremaalase parema otselöögid tabavad teda ikka määratu kõverale ja paistetanud ninale.

Keskkaalus on tschehh Hermanek väga mahlaka löögiga. Esimesel roundil nuhtleb ta halastamatult south paw stiilis (parem käsi ees) poksvat itaallast Toscanit. Teisel roundil hakkab aga see juba keni vastulööke tegema ja pareerib kolmandal ta ataagid täiesti. Hermanekile oleks pidanud siiski jääma kerge paremus. Täieline põrgu läheb lahti, kui kohtunik võitjaks kuulutab Toscani. Tschehh otse hullub, ta tahab tormata kohtunikku de kallale, nutab, püherdab ja rabeleb. Paarkümmend kaasmaalast aitavad tal umbes pool tundi tsirkust teha kaasa, rahvas mõirgab ja vilistab, nii et hoone seinad üsna värisid ja kohtunikku hallid habemed värisid.

Poolraskekaalus võidab Avendano loh-maka sakslase Pistulla, kes vahel seisab käed ripakil all ja kaitsmata näo topib vastase löökide alla, kuid sealsamas jälle üllatab tulisuse ja jõuga.

Raskekaalus ei saada kaua pokside, argentiinlane lööb Rammi näo esimesel roundil punetama kui peedi, konstateeritakse rasket vigastust ja võitjaks tunnistatakse Rodriguezi.

Auhinnasaajateks osutusid:

Kärbeskaal — 1. Kocsis, Ungari; 2. Apelle, Prantsuse; 3. Cavagnoli, Itaalia.

Kukk-kaal — 1. Tamagnini, Itaalia; 2. Daley, Ameerika; 3. Isaacs, L.-Aafrika.

Sulgkaal — 1. Van Klaveren, Hollandi; 2. Peralta, Argentiina; 3. Devine, Ameerika.

Kergekaal — 1. Orlandi, Itaalia; 2. Haliko, Ameerika; 3. Bergren, Rootsi.

Kergekeskkaal — 1. Morgan, Uus-Meremaa; 2. Landini, Argentiina; 3. Smillie, Kanada.

Keskkaal — 1. Toscani, Itaalia; 2. Hermanek, Tschehhoslovakkia; 3. Steyaert, Belgia.

Poolraskekaal — 1. Avendano, Argentiina; 2. Pistulla, Saksa; 3. Miljon, Holland.

Raskekaal — 1. Rodriguez, Argentiina; 2. Ramm, Rootsi; 3. Michaelsen, Taani.

Veetschampionide võistlused.

Ameeriklastel võite en gros. — Ninanips Arne Borgile. — Üllatusi Hollandilt ja Egiptuselt.

200 mtr. seljali ujumise võitja Tsuruta, Jaapan, ja teiseks tulnud Rademacher, Saksa. Keskel Miss Norelius, Ameerika, suur olümpia-võitja ja maailmarekordi naine ujumises.

Olümpia ujumisturniir algas 4. augustil naiste 400 meetri vabaujumise eelvõistlustega. Esimeses seerias võitis Ameerika rootslanna Martha Norelius

rekordilise ajaga

5.45,4. Teine Stewart (Inglise), kolmas Baumeister, Holland. Teise seeria võitis McGary, Ameerika, 6.04,6; 2. Tanner, Inglise; 3. Davey, Austraalia. 3. seeria andis — 1. McKim, Ameerika, 6.10,0; 2. Miller, Uus-Meremaa; 3. Löwy, Austria. 4. seeria — 1. Braun, Holland, 6.11,8; 2. Van der Goes, L.-Aafrika; 3. Mayne, Inglise.

1500 mtr. ujumises

meestele annab esimene seeria võidu Arne Borgile (Rootsi) 20.42,4; 2. Zorilla, Argentiina, 21.25,0; 3. Ault, Kanada; 4. Arai, Jaapan. Teises eelvõistluses võidab Crabbega, Ameerika, 20.55,4; 2. Charlton, Austraalia, 20.57,0; 3. Ruddy, Ameerika; 4. Perentin, Itaalia.

400 meetri poolfinaal naistele viib

vaimustusse hollandlased,

nende väljapaistev ujutar Marie Braun suudab võita seeria 5.54,6, mis kaugelt alla Hollandi rekordi; 2. McKim, Ameerika, 5.55,0; 3. Tanner, Inglise; 4. Mayne, Inglise. Teises poolfinaalis võidab Norelius, Ameerika, 5.58,0; 2. Van der Goez, L.-Aafrika; 3. Stewart, Inglise.

Lõpuvõistluse lähevad hollandlased võidu lootusega, kuid

Norelius

näitab ennast klass kõrgemana kaasvõitlejatest. Ta veab algusest lõpuni, ilma et kordagi tee peal keegi oleks suutnud talle hädaohlikuks minna. Ta aeg 5.42,4 on uus ilma- ja olümpia rekord. Teine M. Braun, Holland; 3. J. McKim, Ameerika.

1500 meetri finaali kujutab enesest duelli

Arne Borg — Charlton.

Vette hüpatas võtab Arne Borg kohe pööraselt kiire tempo, jõudes Charltonist ette 5 meetrit, kes Crabbega rind-rinnaga tõm-

bab. Teise 50 meetriga jõuab Borg ette juba 10 meetrit, missugune maa kauaks ajaks tema ja teiste vahele jääbki püsima. Ainult lõpus suudab ta veel lisada paar meetrit juure. Poolle maal hakkab Crabbega Charltonist maha jääma, kes ei teegi katseid Borgi kinni püüda. 1. A. Borg, Rootsi, 19.51,8 (uus olümpia rekord); 2. A. Charlton, Austraalia; 3. C. Crabbega, Ameerika.

Neljandat võistluspäeva alustatakse

400 meetri vabaujumisega

meestele, kus eelvõistlused annavad järgmisi tagajärgi: 1. seeria — 1. Clapp, Ameerika, 5.13,4; 2. Arai, Jaapan, 5.23,4; 3. Berger, Saksa, 5.27,8. 2. seeria — 1. Crabbega, Ameerika, 5.09,8; 2. Yoneyama, Jaapan, 5.17,4; 3. Vandeplancke, Prantsuse, 5.20,0. 3. seeria — 1. Ault, Kanada, 5.18,8; 2. Heinrich, Saksa, 5.20,0; 3. Antos, Tschehhoslovakkia, 5.39,8. 4. seeria — 1. Borg, Rootsi, 5.09,4; 2. Ruddy, Ameerika, 5.26,4; 3. Handschuhmacher, Saksa, 5.32,0; 5. seeria — 1. Takaishi, Jaapan, 5.23,0; 2. Charlton, Austraalia, 5.23,4; 3. Costoli, Itaalia, 5.29,2. 6. seeria — 1. Zorilla, Argentiina, 5.19,1; 2. Hatfield, Inglise, 5.32,8; 3. Lindsag, Uus-Meremaa, 5.38,3.

100 mtr. selili

annab eelvõistlustel järgmisi tulemusi: 1. seeria — 1. Kojac, Ameerika, 1.09,2; 2. Iriye, Jaapan, 1.13,2; 3. Schaumburg, Saksa, 1.16,3. 2. seeria — 1. Laufer, Ameerika, 1.12,4; 2. Besford, Inglise, 1.15,0; 3. Bitskey, Ungari, 1.15,2. 3. seeria — 1. Boast, Austraalia, 1.17,0; 2. Blitz, Belgia, 1.18,2; 3. Moorheust, Uus-Meremaa, 1.20,1. 4. seeria — 1. Küppers, Saksa, 1.14,0; 2. Francis, Inglise, 1.16,2; 3. Zeibig, Prantsuse. 5. seeria — 1. Wyatt, Ameerika, 1.14,0; 2. Lundahl, Rootsi, 1.14,2; 3. Bourne, Kanada, 1.14,2.

Rinnulijumises

200 meetri peale naistele näidatakse: 1. seeria — 1. Schrader, Saksa, 3.11,6 (uus

Spordiäri RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19, telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.

— 44,60 ketast heitis Sundswallis rootslane Karlsson. Kõik heited olid tal 44 meetri ümber. Rootsile näib Karlssonist viimaks ometi tulevat esimese klassi kettaheitja.

— Norra ringkondade võistlustel heitis Torp Oslos oda 59,95, Nerdrum jooksis 800 mtr. 1.58,3, Meisingset hüppas kõrgust 1,80 ja Ström tõukas kuuli 13,78. Akershuris saavutas Sommerud kolmikus 14,01 ja kauguses 6,73. Östfoldis heitis Nilsen ketast 40,15 ja Oplandis heitis Cranli oda 58,25.

ilmarekord); 2. Geraghty, Ameerika, 3.18,6; 3. Hazelius, Rootsi, 3.21,6. 2. seeria — 1. Mühe, Saksa, 3.14,2; 2. Baron, Holland, 3.20,2; 3. Hoffman, Ameerika, 3.21,0. 3. seeria — 1. Jacobsen, Taani, 3.17,6; 2. Zimmermann, Saksa, 3.18,6; 3. Gustavsson, Rootsi, 3.27,0. 4. seeria — 1. Van Norden, Holland, 3.27,0; 2. Fauntz, Ameerika, 3.29,0; 3. Tompson, Austraalia.

Sama maad ujuvad mehed: 1. seeria — 1. Tsuruta, Jaapan, 2.49,2; 2. Spence, Kanada, 2.53,0; 3. Ildefonso, Filipiinid, 2.53,1. 2. seerias — 1. Rademacher, Saksa, 2.56,4; 2. Harling, Rootsi, 2.57,2; 3. Sietas, Saksa, 2.57,4.

Poolfinaalides ujutakse 100 mtr. selili: 1. poolfinaal — 1. Kojac, Ameerika, 1.10,0; 2. Iriye, Jaapan, 1.14,0; 3. Besford, Inglise, 1.14,8. 2. poolfinaal — 1. Laufer, Ameerika, 1.12,6; 2. Wyatt, Ameerika, 1.14,8; 3. Küppers, Saksa, 1.14,8. 400 meetri vabaujumise poolfinaalid annavad: 1. poolfinaal — 1. Zorilla, Argentiina, 5.11,4; 2. Charlton, Austraalia, 5.13,6; 3. Ruddy, Ameerika, 5.20,6. 2. poolfinaal — 1. Borg, Rootsi, 5.05,4; 2. Crabbe, Ameerika, 5.06,2; 3. Clapp, Ameerika, 5.06,8.

400 meetri finaali toob kõige suuremat liiki üllatuse. Oodatud teistkordse Charlton-Borgi duelli asemel, tõmbas täielikult tähelepanu enesele argentiinlane

Zorilla,

kelle võit oli üldse olümpiaadi kaunimaid saavutusi. Borg jätab oma kiire tempoga alul kõik vastased maha. Asjata püüab Charltongi talle järgneda. Zorilla on 200 meetri kohal tervelt 7 sekundit Borgist järele. Siis aga sünnib ime. Argentiinlane arendab ennenägematu spurdi, möödub üksteise järele kõigist eesolijatest, on 300 meetril juba Arnega kõrvu, ka Charlton on samas ja viimasel 50 meetril mööduvad mõlemad Borgist, kusjuures Zorilla veel Charltonigi 2 sekundit jätab maha. 1. Zorilla, Argentiina, 5.01,6; 2. Charlton, Austraalia, 5.03,6; 3. Borg, Rootsi, 5.04,6.

Järgneb 100 meetri seliliujumise finaali, kus tuleb Kojacilt

oodatud ilmarekord.

Poiss on suurimaid ujumistalente, mis kunagi nähtud, tema praegused saavutused on tõenäoliselt ainult hiilgekarjääri esimesed astmed. 1. Kojac, Ameerika, 1.08,2; 2. Laufer, Ameerika, 1.10,0; 3. Wyatt, Ameerika, 1.12,0.

200 mtr. rinnuli toob esimese ujumisevõidu sakslastele.

Hilda Schrader

võidab suure ülekaaluga ajaga 3.12,6 hollandlanna Baroni ees, kes oli tükk aega hoidnud enese käes selle ala ilmarekordi. Hollandlanna ujus nüüd 3.15,2; 3. Mühe, Saksa, 3.17,6.

Kunsthüpetes naistele

võidab ameeriklane Helen Meany, kelle saltod olid virtuooslikud. 78,52 punkti. 2. 14-aastane Poynton, Ameerika, 75,62; 3. Coleman, Ameerika, 73,38.

4x100 meetri teateujumises naistele püstitab Ameerika uue olümpia rekordi 4.47,6; 2. Inglise 5.02,8; 3. L.-Aafrika 5.13,2.

4x200 meetri vabaujumises meestele näidatakse eelvõistlusel: 1. seeria — 1. Ameerika 9.38,8 (uus olümpia rekord); 2.

Jaapan 9.42,6; 3. Rootsi 10.03,2. 2. seeria — 1. Kanada 9.55,6; 2. Inglise 10.16,6; 3. Prantsuse 10.31,4. 3. seeria — 1. Ungari 9.46,6; 2. Hispaania 11.50,8.

Desjardin,

Ameerika, võidab kunsthüpetes meestele, näidates punktiarvu 185,04. 2. Galitzen, Ameerika, 174,06; 3. Simaika, Egiptus, 172,46.

200 mtr. ujumises rinnuli triumfeerib väike jaapanlane Tsuruta Saksa hiiglase, mitmekordse ilmarekordimehe Rademacheri üle. Aeg 2.48,8 (uus olümpia rekord); 2. Rademacher, Saksa; 3. Ildefonso, Filipiinid.

100 meetri seliliujumises naistele püstitab esimeses seerias inglanna

King

uue ilmarekordi ajaga 1.22,0; 2. Gliman, Ameerika, 1.24,0; 3. Stockley, Uus-Meremaa, 1.25,4. 2. seeria — 1. Braun, Holland, 1.21,6 — parandades eelmist rekordi; 2. Lindström, Ameerika, 1.23,0; 3. Harding, Inglise, 1.27,8. 3. seeria — 1. Holm, Ameerika, 1.23,6; 2. Cooper, Inglise, 1.28,2; 3. Grendel, Holland, 1.26,2.

100 meetri vabaujumises meestele näidatakse: 1. seeria — 1. Takaishi, Jaapan, 1.00,0; 2. Laufer, Ameerika, 1.00,6; 3. Spence, Kanada, 1.01,4. 2. seeria — 1. Kojac, Ameerika, 1.01,0; 2. Zorilla, Argentiina, 1.01,6; 3. Wannie, Ungari, 1.06,8. 3. seeria — 1. Weissmüller, Ameerika, 58,6 (uus olümpia rekord); 2. Barany, Ungari, 1.00,8; 3. Heitmann, Saksa, 1.06,6.

100 meetri vabaujumises naistele saavutatakse: 1. seeria — 1. McDowall, Inglise, 1.14,0; 2. Laird, Ameerika, 1.14,2; 3. Vierdag, Holland, 1.14,2. 2. seeria — 1. Olsen, Taani, 1.15,8; 2. Stockley, Uus-Meremaa, 1.16,4; 3. Davey, Austraalia, 1.18,0. 3. seeria — 1. Garatti, Ameerika, 1.14,8; 2. Tanner, Inglise, 1.26,4. 4. seeria — 1. Osipowich, Ameerika, 1.12,4; 2. Miller, Uus-Meremaa, 1.17,2; 3. Sipos, Ungari, 1.18,4. 5. seeria — 1. Russell, L.-Aafrika, 1.15,4; 2. Stieber, Ungari, 1.22,2; 3. Dockrell, Iiri, 1.31,6. 6. seeria — 1. Lehmann, Saksa, 1.15,6; 2. Cooper, Inglise, 1.16,8; 3. Mealing, Austraalia, 1.20,6.

100 mtr. vabaujumise poolfinaalides naistele käib juba kõva võistlus

Osipowich-Garatti

rekordide ületrumpamise näol, mis huvitavat finaali laseb oodata. 1. poolfinaal — 1. Osipowich, Ameerika, 1.12,2 (uus olümpia rekord); 2. Laird, Ameerika, 1.13,8; 3. Cooper, Inglise, 1.14,0. 2. poolfinaal — 1. Garatti, Ameerika, 1.11,4 (uus olümpia rekord); 2. McDowall, Inglise, 1.15,6; 3. Lehmann, Saksa, 1.15,8.

4x200 meetri vabaujumises võidab olümpiarekordilise ajaga 9.36,2 Ameerika, kelle nimel ujuvad Clapp, Laufer, Kojac ja Weissmuller. 2. Jaapan 9.41,2; 3. Kanada 9.47,8.

Naiste tornihüpetes võidab

Pinkston,

Ameerika, 31,60; 2. Coleman, Ameerika, 30,60; 3. Sjökvist, Rootsi, 29,20.

Vägiteoga saab hakkama hollandlanna

Braun,

lüües finaalis ladusalt kõiki kuulsusi. Rahva kiidukära on pöörane. Mariet suudeldakse ja kantakse. Aeg 1.22,0; 2. King, Inglise, 1.22,2; 3. Cooper, Inglise, 1.22,8.

Noored ameeriklannad pidid leppima 4. ja 5. kohaga.

Meeste tornihüpped toovad üllatusvõidu egiptlasele Simaikale, kes lööb ameeriklasi Desjardini ja Galitzeni. Koolihüpetega on ameeriklased veel ees, kuid vabahüpped, kus egiptlane sooritab kõrge hinnanguga saltod laitmatu puhtusega, viivad ta esikohale.

Osipowich

on uus ujumistäht naistaevas, kelle nimi enne olümpiaadi Euroopas oli pea täiesti tundmatu. Vanameister Garatti pidi talle 100 meetris ägeda võistluse järele vanduma alla. Esimesed 50 meetrit juhib küll Garatti, kuid pöörde järele võtab Osipowich tollhaaval ette. 1. Osipowich, Ameerika, 1.11,0; 2. Garatti, Ameerika 1.11,4; 3. Cooper, Inglise, 1.11,6.

Weissmüller

oli mees, kes omal alal seisis konkurent-sist kõrgemal. Ta ujus 100 meetrit häbemata viltu, kuid võitis siiski ülekaalukalt, kuigi ka ungarlane Barany püstitas uue Euroopa rekordi: 1. Weissmüller, Ameerika, 58,6 (uus olümpia rekord); 2. Barany, Ungari, 59,8; 3. Takaishi, Jaapan, 1.00,0.

Veepalli turniiris

andis esimene voor tagajärgedeks: Inglise-Tschehhoslovakkia 4 : 2 (1 : 0); Holland-Schveits 11 : 1 (3 : 0); Belgia-Iiri 11 : 0 (6 : 0); Ameerika-Argentiina 14 : 0 (9 : 0); Malta-Luksemburg 3 : 1; Prantsuse-Hispaania w. o. Teine voor: Inglise-Holland 5 : 3; Saksa-Belgia 5 : 3; Ungari-Ameerika 5 : 0; Prantsuse-Malta 16 : 0. Poolfinaalis lõi Saksa Inglit 8 : 5 ja Ungari Prantsust 5 : 3.

Finaalis olid seega Saksa ja Ungari. Alul näib, kui võidaks Ungari, kes 2 : 0 juba pääseb juhtimisele, kuid siis hakkab Saksal kombinatsioon hästi sobima ja ka visked tulevad haruldaselt õnnelikult välja. Lõpuvileks juhib Saksa 5 : 2. Kolmandaks tuli Prantsuse, kes lõi Inglit 7 : 1.

SUVISEKS HOOAJAKS

igasugu

spordiabinõusid.

Spordiseltsidele, sõjaväelastele ja koolidele hinnaalandus.

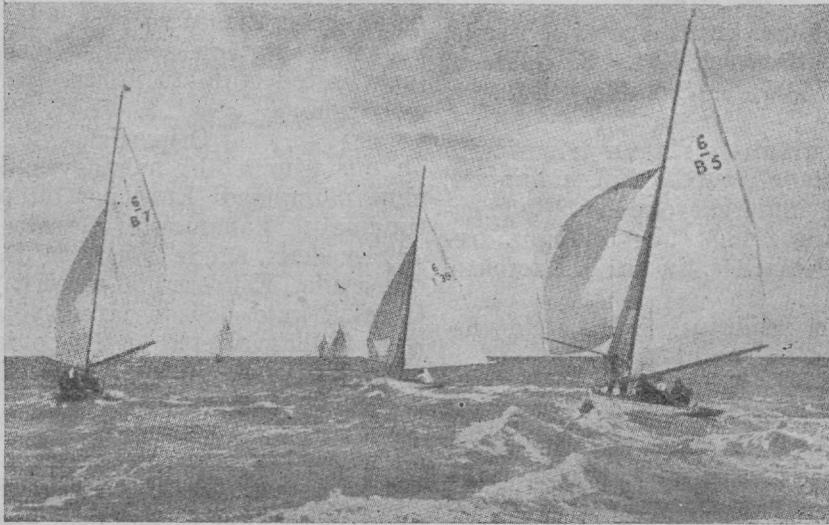
Kaubamaja

„Sport“

Tallinn, Narva mnt. 19, kõnekr. 23-00.

Purjetusvõistlused.

„Tutti 5“ võitis pronksmedali.

6-meetriliste start olümpia purjejahtide võistlustel, milles Eesti „Tutti 5“ võitis pronksmedali.

6-meetriliste jahtide klassis esines ka Eesti jaht Tutti V, omanik E. Fahle, juht N. Vekschin.

Võistlusi peeti kuivatataval Zuiderseel, kus võorastel looduslike tingimuste tõttu väga raske sõita. Vesi on madal ja hakkab tugeva tuulega haruldaselt laine-tama. Lained on pealegi omapäraselt lühikesed ja kardetavad. Sarnased tingimused vajavad isesuguseid paate — lühikesi ja lai; meie Tutti, kes pikk ja kitsas, leidis seega haruldaselt ebasoodsad olud eest.

Tutti sai ennast maksma panna ainult

vagase ilmaga, mil ta kaks korda tuli esimeseks. Nädalalise purjetamise tagajärgede kokkuvõttel tuli esimeseks Norra jaht „Norma“, keda juhtis Norra kroonprints Olaf. 2. Taani; 3. Eesti.

8 meetri paatidel võitis Prantsuse; 2. Holland; 3. Rootsi.

12 meetri paatidel — 1. Rootsi; 2. Norra; 3. Soome.

Purjetus kuulus olümpiaadi väljapaistvamate alade hulka, mida jälgis intelligents ja kuningakodagi suure tähelepanuga. Eesti võit sel alal jättis väga mõjuva mulje.

Halja mõõga meistrid.

Olümpia-mängude vehklemisvõistlused möödusid võrdlemisi väikese tähelepanu all. Need peeti erilises hoones staadioni kõrval, mis stiililt sarnanes raskejõustiku hallile — madal, moodsate joontega lame ehitus. Kuna vehklemine satub pea täpselt ikka ühte kergejõustikuga, oli tal pealtvaatajaid äärmiselt vähe. Ainult sõjaväelased ja teised selle ala spetsialistid raatsisid vehklemisele ohvriks tuua kergejõustiku pinnavid elamusi.

Vehklemises domineerisid vanad, tuntud suured — Itaalia ja Prantsuse, kuna noorematest Argentiinal oli hea meeskond välja pandud. Saksa suutis naiste kaudu võitu püütseda, kes üldse suurema agarusega olümpia konkurentsis läbi löid, kui mehed.

Florettide vehklemises meeskondade viisi tuli võitjaks Itaalia, jättes teisele kohale Prantsusmaa. Kolmandaks tuli nappi ülekaaluga Taani ja Saksa ees Argentiina.

Individuaal-vehklemises florettidel võitis prantslane Gaudin, kes nelja aasta eest Pariisis ki tuli ilmameistriks. Teine Casmir, Saksa ja kolmas Gaudini, Itaalia.

Naiste vehklemises florettidel tuli esimeseks prl. Mayer, Saksa; 2. prl. Freeman, Inglise; 3. pr. Oelkers, Saksa.

Esipaadronidel domineeris grupivehklemites jällegi Itaalia, lüües Prantsusmaad ja Belgia, kes teise ja kolmanda koha kinni panid.

Individuaalsel võitis esipaadronidel Gaudin, Prantsuse; 2. Buchard, Prantsuse; 3. Calman, Ameerika.

Mõõgavehklemites tuli meistriks Ungari meeskond, jättes järgnevatele kohtadele Itaalia ja Poola.

Roobaspuudel ja rekil.

Olümpiaadi turnikonkurentsis olid tagajärjed:

Rekk — 1. Miesz, Schveits, 57,50; 2. Neri, Itaalia, 57,0; 3. Mock, Schveits, 56,75.

Roobaspuud — 1. Vachor, Tšehhoslovakkia, 56,50; 2. Primizic, Lõuna-Slaavi, 55,50; 3. Haenggi, Schveits, 54,25.

Hüpped — 1. Mock, Schveits, 28,75; 2. Löffler, Tšehhoslovakkia, 28,50; 3. Dorgane, Lõuna-Slaavi, 28,37.

Isiklikult kõigil aladel kokku — 1. Miesz, Schveits, 247; 2. Haenggi, Schveits, 246,62; 3. Stukelj, Lõuna-Slaavi, 244,87.

Meeskondade viisi oli järjekord — 1. Schveits 1718,625; 2. Tšehhoslovakkia 1712,25; 3. Lõuna-Slaavi 1642,75; 4. Prantsuse 1620,75; 5. Soome 1609,25; 6. Itaalia 1594,775.

Võimlemises naistele võitis Holland, 2. Itaalia, 3. Inglise.

Rattasõit.

1. km. aja peale — 1. F. Hansen, Taani, 1.14,6; 2. Bosch von Drakestein, Holland; 3. Gray, Austraalia.

1000. mtr. scratch (ainult viimase 200. meetri aeg, 800 mtr. aeglaselt, kohta püüdes vaid valida) — 1. R. Beaufrand, Prantsuse, 13,2; 2. A. Mazairac, Holland; 3. F. Hansen, Taani.

4 km. meeskondadele — 1. Itaalia 5.06,2. 2. Holland; 3. Inglise.

2 km. tandem (2 meest rattal) — 1. Holland 11,8 (jällegi ainult viimane 200 mtr. arvestatud); 2. Inglise; 3. Saksa.

Maanteeõit — 1. H. Hansen, Taani, 4. tundi 47 min. 18 sek.; 2. F. W. Sunthall, Inglise; 3. Carlsson, Rootsi.

Modern võistlus.

1. Thofelt, Rootsi; 2. Lindman, Rootsi; 3. Kahl, Saksa.

Sõudevõistlused.

4. mehe paat tüüriga. 1 km. — 1. Itaalia 6.47,8; 2. Schveits; 3. Poola.

2. mehe paat tüüriga — 1. Saksa 7.06,4; 2. Inglise; 3. Ameerika.

Skiff — 1. Austraalia 7.11,0; 2. Ameerika; 3. Inglise.

4. mehe paat tüüriga — 1. Inglise 6.36,0; 2. Ameerika; 3. Itaalia.

Kaksik — scull — 1. Ameerika 6.41,4; 2. Kanada; 3. Austria.

8 mehe paat — 1. Ameerika 6.03,2; 2. Inglise; 3. Kanada.

2. mehe paat tüüriga — 1. Schveits 7.53,6; 2. Prantsuse; 3. Belgia.

Olümpia kunstivõistlused.

Ühenduses sportliku olümpiaadiga peeti ka kunstivõistlusi, kus esineti sportlike teemidega. Jury otsusel langesid selles konkurentsis võidud järgmiselt:

Arhitektuur — 1. J. Wils, Holland, Amsterdami staadion; 2. M. Mindedal-Rasmussen, Taani, Ollerupi ujula; 3. J. Lambert, Prantsuse, Versailles staadion.

Arhitektuuride kavandid: 1. Hensel, Saksa, Nürnbergi staadion; 2. J. Lambert, Prantsuse, Versailles staadion; 3. M. Länger, Saksa, Hamburgi linnapark.

Kirjanduses:

Lüürika — 1. Wierzinsky, Poola, Laur, Olimpijski; 2. Binding, Saksa, Reitvorschrift für eine Geliebte; 3. J. Weltzer, Taani Symphonia Heroica.

Draamaatika — 1. Ei antud välja. 2. L. de Besis, Itaalia, Icaro.

Eepika — 1. Dr. F. Mezö, Ungari, Histoire des jeux olympiques; 2. E. Weiss, Saksa, Boetius von Orlamünde; 3. C. ja M. Scharten — Antink, Holland, De Nar in de Maremmen.

Muusikas:

Orkestrile — 1. ja 2. ei antud. 3. R. Si mmsen, Taani, Symphonie nr. 2, Hellas.

Maalis:

Olüvärv — 1. Is. Israels, Holland; 2. L. Knight, Inglise; 3. W. Klemm, Saksa.

Joonistus — 1. J. Jacoby, Luksemburg; 2. A. Virot, Prantsuse; 3. M. Skoczylas, Poola.

Graafika — 1. W. Nicholson, Inglise; 2. C. Moos, Schveits; 3. M. Feldbauer, Saksa.

Skulptuuris:

Raidkujud — 1. P. Landovsky, Prantsuse; 2. M. Martin, Schveits; 3. R. Sintenis, Saksa.

Reljeefid, medalid — 1. E. Griener, Austria; 2. C. von den Hoef, Holland; 3. E. Scharff, Saksa.

Olümpiaadi lõpuaktus.

Olümpia-mängude lõpuaktus peeti pühapäeval, 12. augustil. Hommikust saadik käisid staadionil ratsutusvõistlused 40.000 pealtvaataja ja kuningakoja juuresolekul.

Ettenähtud kella 5. asemel venis lõputseremoonia kella 7. peale. Rahvuste esindajad rivistusid jälle murule, nagu mängude avamis-päevalgi. Selle järele kutsuti rahvuste esindajad, kes esimesi auhinde omandanud tähestiku järjekorras kuninglikku looshi, kus kuninganna neile auhinnad üle andis.

Teised auhinnad andis väljal üle kuninganna mees prints Hendrik ja kolmandad olümpia komitee esindaja krahv Baillet-Latour. Lühikesel kõnelusel Baillet-Latourilt kõlasid maratoni-tornist fanfaarid ja olümpia-mängude lipp lasti mastist alla. Selle järele mängiti Hollandi hümmi ja lasti 9 kahuhipauku.

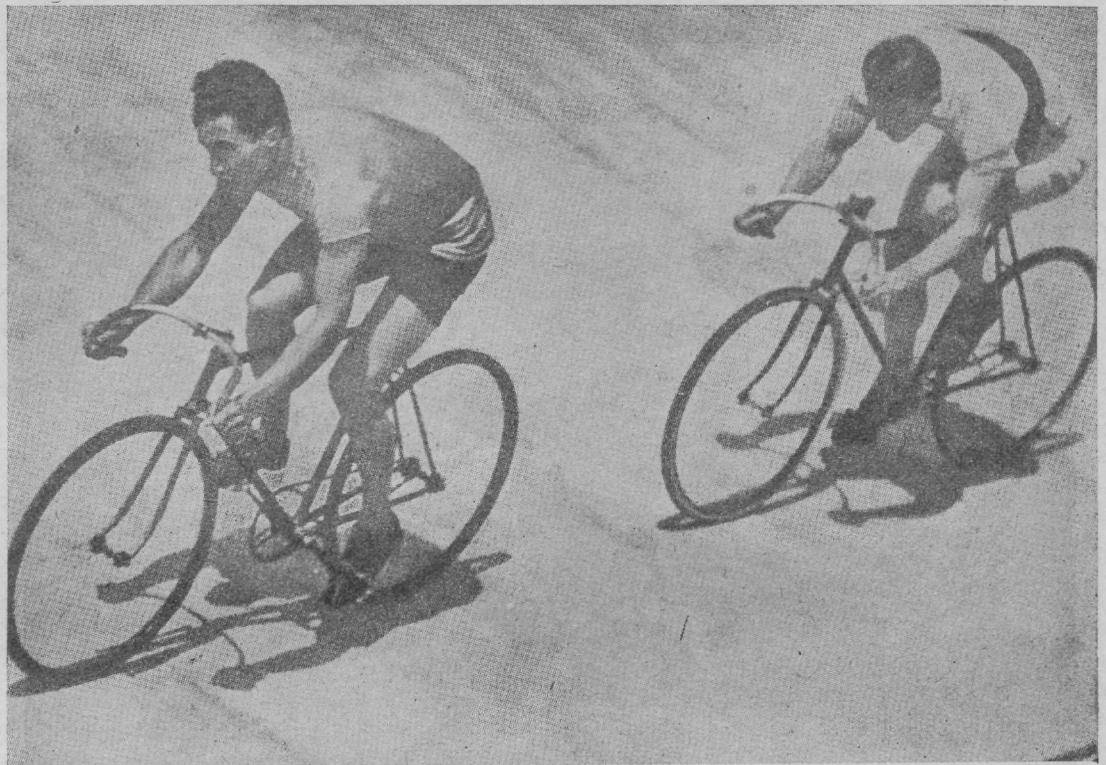
Vaevalt oli olümpia-lipp alla vajunud, kui mastidesse, kus tavaliselt võitjaid rahvusi märgiti, kerkisid Kreeka, Hollandi ja Ameerika lipud — mängude algataja, praeguse ja tulevase korraldaja tunnuseks.

Amsterdami linna poolt annetatakse seejärel olümpia rööngastega lipp olümpia komiteele ja krahv Baillet-Latour ulatab kuningannale tänutäheks kimbu lillesid, mis suure aplausi tervelt staadionilt kutsub esile.

— Stokholmi esivõistlustel jooksis 200 mtr. Sköld 22,0 ja uus mees Hammargren 400 mtr. 50,4; 110 mtr. tõkkeid Glintzer 15,8, kõrgust hüppas Hulteranz 1,80 ja oda viskas vana veteraan Blomquist 58,18.

Paavo Yrjölä, Soome, kümnevõistluse võitja ja maailmarekordi mees.

Olümpia jalgratta sprindivõistlused täiel käigul staadioni rattateel. Pildil esimene Beaufrand, Prantsuse, kes võitis olümpia rattasõidu sprindivõistlused.

Kes oli mängude tähelepanuväärsem sportlane?

Rootsi kergejõustiku liidu esimees ins. B. Ekelund vastab sellele küsimusele Rootsi lehtedes. Staadioni võistlejatest jättis võimakama mulje inglane Douglas Lowe. Harva tabab sportlast, kes Lowele sarnaneval määral täidab antiikilma sportlastele asetatud nõude: terve vaim terves kehas. Lowe, Inglise jurist, oli suurepärase sportlane ja sõbralik võistleja. Tema 800 meetri võit oli muuseumängude parimaid saavutusi, kui mitte parim.

Samuti olid toredad sportlased Ameerika teivashüppajad Carr ja Droegemuller. Ekelund võis hüppekohtunikuna hästi jälgida ameeriklasi ja kuigi võistluste ajal sadas, olid hüppajad kogu aja heas meeleolus ja saavutasid eriliselt häid tagajärgi.

Mängude parima saavutuse tegi kümnevõistluses soomlane Paavo Yrjölä. Sarnases olukorras — kogu kümnevõistluse kestes sadas — võita esimene koht ja lüüa maailmarekord, on saavutus, mida peab imetlema. Yrjölä oli täielikult treeneritud ja läks kindlalt alalt alale — heitis, hüppas ja jooksis matemaatilise kindlusega. Küsitakse, missuguse tagajärje Yrjölä oleks saavutanud heades oludes. Arvatavasti oleks tagajärjed üksikutel aladel kujunenud paremateks, kuid nüüdki oli Yrjölä saavutus seevõrra suur, et tundus täiesti rippumatuna halvast ilmast.

Rahvusvahelise kergejõustiku liidu kongressil

on juba kinnitatud järgmised A'dami mängudel püstitatud uued maailmarekordid: 4x400 mtr. teatejooks: USA 3.14,2; 110 mtr. tõkkejooks: Weightman-Smith, L.-Aafrika, 14,6; kuulitõuge: Johnny Kuck, USA, 15,87; kümnevõistlus: Paavo Yrjölä, Soome, 8.053,90 punkti.

Samal kongressil lisati olümpia-võistluste kergejõustiku kavasse 50 km. käimine, start ja finiš staadionil.

Naiste kergejõustiku võistlused jäeti edasi olümpia-mängude kavasse, kuigi 800 mtr. jooks leiti olevat vähe sobiv naistele. Selle asemele tuleb järgmistel mängudel odaviske ja 80 mtr. tõkkejooks uute naisaladena.

Killud.

100 meetri kohta lootsid sakslased, et nende meestest finaali pääseb enam kui üks võistleja. Sakslaste pealootus oli Corts, kuid mees ei jõudnud finaali. Sakslaste esindajaks finaali tuli nende turnijate liidu mees Lammers ja platseerus teatavasti kolmandana kahe ameeriklase (Vykoff ja Mac Allister) ja l.-aafriklase Leggi ees. Prantsuse spinterid ei jätnud kuigi tugeva mulje ja langesid välja veerandfinaalis. 100 meetri favoriidid olid ameeriklased, kuid finaali ilmutas, et sprint ei saa jääda ühe ainsa rahvuse alaks. Nii oli kuue finalistil hulgas 5 rahvuse esindajad. 100 meetri üllatus oli Inglise mulatt London, kes tuli kanaadlase Williamsi järel teiseks. Mängudeni ei olnud London näidanud midagi, et teda oleks võinud lugeda maailma paremate sprinterite hulka. Peab arvama, et inglased on iseäraline saladus meeste ettevalmistamisel olümpiamängudele. Kanaadlase Percy Williamsi võit oli täiesti õigustatud. See noor mees korrapärase näojoontega, keskmise kasvuga ja laiade õlgadega ilmutas oma suure klassi juba eelvõistlustel, kus ta esimesena realiseeris aja 10,6. Finaalis näitas ta hästi enda superiooteidi. Poolal maal oli ta koos teistega, kuid finišile lähenedes eraldus ta teistest järjst kindlamalt. Võistluste eel kritiseeriti jooksurada. Kui rida eeljooksu võideti ajaga 11 sek., võis uskuda, et rada on halb. See ei osutunud aga õigeks, kuna poolfinaalid võideti ajaga 10,6. Et finaali aeg oli 10,8, tuleb panna võistlejate närvilikkuse ja eelmiste jooksude väsitavuse arvele.

200 meetri finaalis oli 2 sakslast (Körnig ja Schüller), 2 kanadlast (Williams ja Fitzpatrick), 1 ameeriklane (Pariisi mängude võitja Scholz) ja 1 inglane (Rangelet). 200 meetrit oli jälle suur pettumus sakslastele ja ameeriklastele. Sakslased lootsid, et nüüd 200 meetris Körnig tuleb kindlasti võitjaks. Ameeriklased lootsid samuti oma ainsale mehele, kuna Bohrah ei suutnud pääseda poolfinaaligi ja Paddock poolfinaalis jooksis ainult keskpäraselt. Kanaadlane Williamsi võit ka 200 meetris oli kauni- maid asju, mida A'dami mängudel nägi. 20 meetrit enne finiši oli veel ees saksl. Körnig täie meetri võrra ja Saksa pealtvaatajad alustasid „Deutschland über alles“ laulmist, kuid siis tegi Williams hiiglaseliku pingutuse ja võitis. Lisaks Williamsile surus ingl. Rangelet Körnigi kolmandaks. Kolme viimase olümpiaa- di kohta on Percy Williams ainsam, kes võitnud mõlemad — 100 ja 200 meetrit.

Williamsi allüüri nobless, ta lihtsus ja raasmanasid kõigis esile imetluse. Võidu järele

mässisid ta kaasmaalased mehe Kanada lipusse, mis talle oli kui keisri toog.

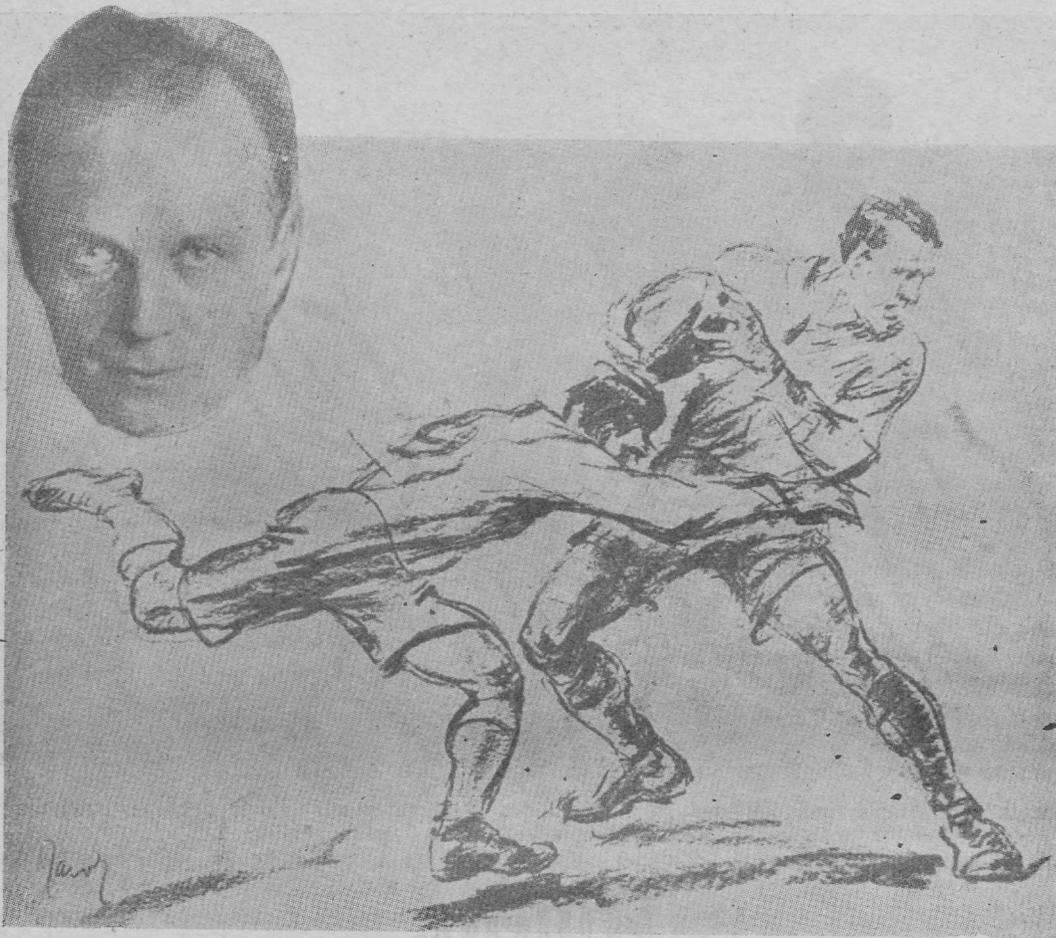
Ameeriklastel ei läinud korda ka 110 meetri tõkkejooksu võitmine. L.-aafriklased Weightman Smithil, kes poolfinaalis jooksis maailmarekordi 14,6, puudus finaalis ta eelmisele jooksule sarnanev brio. Teine l.-aafriklane Atkinson jõudis oma vastastest ette kahel viimasel tõkkel, milleni kõik võistlejad olid koos. 110 meetri tõkkejooks oli A'dami mängude suuremaid võistlusi. Ükski 60-nest tõkkest finaali ei kukkunud. Atkinsonile oli ta võit revanšis Pariisi mängude eest, kus ta kaotas ameeriklasele Kinseyle.

400 mtr. tõkkeid oli samuti suur jooks. Lord Burghley jooksis finaalis hoopis teistsuguse meetodiga kui eelvõistlustel. Inglise lordilt ei oodatud sugugi võitu ühe sarnase mehe üle, nagu seda on ameerkl. Taylor. Uuesti võis aga imestada, et inglased finaalides tulid toime ootamatuste ja otse uskumatute tegudega. On selle põhjus inglaste äärmiselt suures tahtejõus, Briti iseteadvuse võimakuses või ainult oma jõu kasutamise suure otstarbekohasuses? Prantslased kirjutasid, et finaali võitjate järjekord oli lihtalt absurdne. Taylor oli ala parim, kuid finaalis puudus tal eelvõistluste võimaks. Lord Burghley võiduga 400 meetri tõkkejooksus võitis ameeriklaste pettumus juba suured proportsioonid.

Teivashüppes puudus võitjal Carril (USA) ainult pisut katsel ületada 4,31, mis oleks olnud uus maailmarekord. Naeruväärilised olid teivashüppes prantsl. Vintousky ja Ramadier, kes harilikult hüpanud 370—380 ja Euroopa paremaid, kuid nüüd jäid pidama juba 330-le.

Prantslaste lootusi ei täitnud nende 1500 meetri crack Ladoumègue. Jooksul tegi ta taktilisi vigu. Ta ei teadnud kuhu asuda. Katsus mõnel korral kõvasti vedada, kuid ei suutnud lõpuni vastu pidada. Finišis jäi Ladoumègue sooml. Larvast maha 2 meetrit. Larva aeg 3.53,2 on uus olümpiarekord. Pariisis võitis Nurmi 1500 meetrit ajaga 3.53,6.

400 meetrit oli USA ja Saksa matsch, millel mõlemad tahtsid saavutada oma esimest ja ainsat jooksu kuldmedalit. Barbutti oli palju võimsam kui Büchner ja võitis hästi sakslase. Peiseks tulnud kanadlase Balli saavutus oli otse fantastiline ja mees oli lõpul kardetav Barbuttilegi.

Olümpia kunstivõistlustel sai esimese auhinna rugbymängijaid kujutav pilt, mille reproduksiooni siin toome. Ülal vasakul on pildil olümpiavõitja kunsti alal.

Prantslaste suur pettumus oli Sèra Martini jäämine 800 meetri kuuendaks. Prantslaste meeli ei kibesta üksi see, et Larva võitis olümpia tiitli, vaid palju enam asjaolu, et kogu finaali kestes Sèra ei mänginud suurvõistlusel vähematki rolli. Sèra Martinil, 800 mtr. hiilgaval maailmarekordi mehel ajaga 1.50,6, puudusid kogemused suurteks võistlusteks. Tal puudus oma vastaste tundmine. Prantslased lausuvad, et Sèra oleks tulnud saata Inglise esivõistlustele, kus ta siis enne mängusid oleks kokku puutunud Lovega. Nüüd maksnud selle tegemata jätmise Prantsusele 800 mtr. olümpiavõidu. Sèra Martin otsustas pealahingu anda alles viimasel kurvel, mis oli suur faktiline viga: Alul oli ta neljas ja samal positsioonil oli ta aeg 400 mtr. kohta 55 sek. Love see vastu hoidis ennast teisele kohale ja võis ainult imetleda, kuidas ta lõpul tubliult tuli võitjaks.

El Ouafi maratoni võit oli üllatus. Staadionilt minekul juhtis soliidne I-aafriklane Skeitler ja kergeusklikult võis arvata, et mees kordab enda kaasmaalase Mac Arthuri Stockholm mängude maratoni võitu. 25 kilomeetrit tegid jaapanlased Yamada ja Isuda elu hapuks ameeriklasele Joie Rayle. Võis arvata, et maratoni olümpiavõit läheb Japanile. 32 kilomeetrit juhtis Yamada kaheksa meetriga Rayst ees. El Ouafile ei pööratud veel tähelepanu, kuid mehe positsioon paranes iga minutiga. Kahe tunni jooksu järele oli El Ouafi neljas. Vee- ja randtundi hiljem oli ta kolmas. Ees on ikka Yamada ja Ray. 2 tundi 20 min. on möödunud jooksu algusest, kui El Ouafi jätab selja taha ameeriklase. Mõnikümme meetrit hiljem tabab sama saatus Yamadat. Nüüd algab pealetungi tšhiillane Plaza. Kangelaslikult läheneb ta El Ouafile. Vahe väheneb sajale meetrile ja siis neljakümmele. Siis 500 meetrit enne finiši — langeb tšhiillane ja El Ouafi lõpetab võitjana 300 meetrit ees olles Santiago kirjandjast. Teised kolm prantslast lõpetasid 23., 28. ja 29. kohal.

Pariisis ei jooksnud Nurmi inimeste vastu, sest ta oli nendest siis kaugelt üle. Kahe tunni kestes jooksis ta Pariisis 1500 ja 5000 meetrit ja võitis. Ta oleks võinud siis võita ka 10.000 mtr. sellest osavõtmisel. Pariisis ei olnud Nurmile vastaseid. Ta ainsam vastane siis oli „Isa aeg“. 1.500 mtr. jooksis ta siis päris üksi. Teised olid ainult statistid.

Nurmi on kõigi aegade suurim pikamaa jooksja. Kolmel olümpiaadil on Nurmi võitnud kokku 6 kuldmedalit, millist rekordi temalt on raske võtta.

Nurmi näib olevat muutunud inimlikumaks sellest ajast saadik, mil ta enam ei ole võitmatu. Foto- ja filmimeeste eest päägeb ta endiselt ja ovatsioonidele on ta samuti endiselt kurt. 5.000 meetri jooksu järele, mille võitis Ritola ja Nurmi jäi teiseks, juhtus asi, mida nimetatakse uskumatuks. Nurmile lähenes Vide, ulatas suurele soomlasele käe ja gratuleeris hõbemedali võitmise puhul. Nurmi kohta oli haruldane, et ta vastu võttis oma suure vastase käe ja Videga mõne sõna juttu puhus.

A'dami kuulitõuke võistluse kohta lausus soomlane Wahlstedt, et sellest kangemat kuuli võistlust maailmas enam ei tule. Tagajärjega 15.70 oleks A'damis jäänud täiesti auhinnata, kuna kolme esimese saavutused olid üle selle. Esimestel olümpiamängudel 1896. a. Ateenas saavutati kuulitõuke olümpiavõit tagajärjega 11.22!

Kõrgushüppe finaali pääsis 1.83-e klaarimisega. Neid mehi oli 19: Kesmarki, Ung.; Lewden, Cherrier, Menard, Prants.; Osborne, Hedges, McGinnis, King, USA; Torio, Filipinid; Gordon, Simmons, Ingl.; Bonneder, Huhn, Koepke, Saksa; Kimura, Oda, Jaap.; Tommelstad, Norra; Munroe, Kanada; Adolfsson, Rootsi.

A'dami mängudel saavutas ainult kolm meest individuaalse olümpia kaksikvõidu: prantsl. Gaudin vehklemises, kanadl. Williams 100 ja 200 mtr. ja ameerikl. Desjardins vettehüpetes.

Pariisis võitis Nurmi 1500, 5000, takistusjooksu ja 3000 mtr., Houser võitis kuuli ja ketta, Weismüller 100 ja 400 vabalt jne. Sarnased ajad on praegu möödas.

Arne Borgi traagilist lüüasaamist 400 mtr. vabaujumises vaatasid pealt: Hollandi prints-abikaas, Rootsi printsid Carl ja Gustav Adolf, Norra kroonprints Olaf ja Rootsi printsess Märtha.

Rootsi lehed pahandavad, et Arne Borg ei kosinud rootsi-ameeriklase Martha Noreliuse, nagu Borgil korra see kavatsus oli. Abiellumisel oleks Rootsi saanud juure ühe kuldmedali.

„Idrottsbladet“ arendab naljatoonil edasi sel teemil ja soovib Ameerikasse saata meeskonna „stiilikaid gentlemane“ kosima kõiki A'dami olümpia ujumisvõistluste naisvõitjaid. Sellega oleks asi päästetud ja tulevastel olümpiamängudel oleks Rootsi maailma esimene ujumismaa.

„S. Urheillehti“ leiab, et ettepanek on küll hea, kuid paha külg on see, et ainult harvadel juhustel ühed ja samad naised on küüminud kahele mängudel olümpiavõiduni. Martha Norelius on seni olnud ainus, või ainsate ainus, kes seda on teinud.

Prantslased Luhaääre kohta.

„Le Miroir des Sports'is“ kirjutab André Bourdonnay olümpia tõstevõistluste puhul raskekaalu hõbemedali võitja A. Luhaääre kohta järgmist: „Sakslase Strassbergeri järele tuli teiseks eestlane Luhaäär, kes kehakaalult vähem raske kui Strassberger. Luhaäär surus ainult 100 kg. ja rebis 110, kuid üllatas tõugates suurepäraselt 150 kg., mis uus olümpia-rekord. Sarnast saavutust ei ole peale Rigoulot' amatööride hulgas iial nähtud.“

Meele tuletada on, et ka eelmine olümpia-rekord tõukamises kuulus eestlasele. Pariisi mängude suurima tõste tegi H. Tammer tõugates 142,5 kg., millise olümpiarekordi Luhaäär parandas nüüd A'damis 7,5 kiloga.

Maratoni võitja El Ouafi, Prantsuse. Mees on pärit Alshirist ja põlvneb araablastest.

Odaviske maailmarekord jälle Rootsis.

Erik Lundqvist heitis 71.01.

Hiilgavad olümpia-järelmängud Stokholmis.

Stokholmi „järelolümpiaadi“ korraldas 15. ja 16. aug. Stokholmi leht Dagens Nyheter koos I. K. Göta'ga. Stokholmi staadion oli vaatajaid tungil täis. Esimesel päeval oli saavutuste tasapind ja võistlejate kvaliteet üliinternatsionaalne. Välistmaa osavõtjatest on iseäranis märkida ameeriklasi Hammi, Cummingit, Russelli, Baskini, Spenceri, prantslast Ladoumeque'i ja ungarlast Szepesi. Koos olid ka peaaegu kõik Rootsi enese olümpiamehed eesotsas odaviske „kuldmehe“ Lundqvistiga.

Viimane tekitas oma suurvormiga päeva sensatsiooni. Peale Lundqvisti võistlesid kaasa endine maailmarekordi mees Lindström ja hõbemedali võitja Szepes. Enne võistlust kaaluti Lundqvisti oda ja selle raskus oli 802 grammi. Lundqvisti esimene viske oli 66,5 ja teine meeter parem, kolmas viske oli samane. Maailmarekord sündis neljanda viskega. Oda langemisel meeter kaugemale Penttilä maailmarekordi märkivast lipust puhkes vallale määratu meelevaldus. Hurraahüüded ja rõõm jätkus uuesti teatamisel, et viske tagajärg on 71,01! Endine soomlase Penttilä maailmarekord oli 69,88 mtr. Üle endise rekordi oli Lundqvistil ka kuues viske, mis läks üle 70 meetri.

Teiseks tuli Gunnar Lindström tagajärjega 64,15 mtr. ja võitis sellega A'dami revanschi ungarlaselt Bela Szepesilt. Viimane jäi kolmandaks tagajärjega 58,95 mtr. Neljas oli Blomqvist, Rootsi, 54,35 ja viies Karlsson, Rootsi, 49,40 mtr.

100 mtr. esimese eeljooksu võitis Locke, Ameerika, 10,6; 2. Alm, Rootsi, 11,0; 3. Andersson, Rootsi, 11,6; Teine eeljooks: 1. Cumming, Ameerika, 10,7; 2. Hammargen, Rootsi, 10,9; 3. Fager, Rootsi, 12,0. Kolmas eeljooks: 1. Russell, Ameerika, 11,0; 2. Santesson, Rootsi, 11,3; 3. Klasson, Rootsi, 11,6. Neljas eeljooks: 1. Hamm, Ameerika, 10,7; 2. Sköld, Rootsi, 11,0; 3. Dillen, Rootsi, 11,7. Iga eeljooksu teisele kohale tulnud pääsesid vahejooksu, kust kaks pääsesid lõpujooksu, millesse eeljooksude võitjana oli kvalifitseerunud neli ameeriklast. Need kaks olid: Alm 11,2 ja Sköld 11,3.

100 mtr. lõpuvõistluse võitis Hamm 10,5; teine Cumming 10,6; kolmas Russell 10,7.

110 mtr. tõkkejooks kujunes eriliseks. Rootsl. Sten Pettersson ja ameerikl. Baskin saabusid korruga finiši, nii et ajavahet ei saadud määrata. Pettersson oli siiski õige pisut ees ja tunustati võitjaks. Aeg oli 14,7 sek. Baskini aeg oli sama. Kolmas oli rootsl. Wennström, aeg 15,1. Ta ajas ümber kaks tõket. Ameerikl. Morgan Taylor neljas ajaga 15,3.

Kõrgushüppes tuli järjekord: 1. Hulcrantz 1,90; 2. Bertil Nilsson 1,85; 3. Ivar Nilsson 1,85. Ainsa väljamaalasena võistles kaasa Morgan Taylor ja hüppas 1,70.

1500 mtr. võitis prantsl. Ladoumeque ajaga 3.52,3, mis on uus Prants. rekord; 2. Rosenblad, Rootsi, 4.03,7. — 400 mtr.

võitis Spencer, Ameerika, 49,1; 2. Hammargen, Rootsi, 50,3.

4×100 mtr. teatejooksus oli Ameerika meeskonna aeg 41,8; Stokholmi Götal 43,1.

Järelolümpiaadi teine päev ei õnnestunud hästi. Võistluste alguse eel sadas ja võistluste ajal sadu veel tihenes. Vaatajaid oli esimese päeva 20.000 asemel 6.000 ümber.

200 meetri eeljooksudest võitis esimese Russel, Ameerika, 22,2, teine oli Cumming. Ameerika, 22,3. Teises eeljooksus olid tagajärjed: Sköld, Rootsi, 22,3; Santesson 23,1; kolmandas Locke, Ameerika, 22,2; Lindquist, Rootsi, 22,4.

Lõpujooksudes võitsid ameeriklased kaks esimest kohta: Russell 21,7 ja Locke 21,9. — 400 mtr. tõkkejooksus oli kõva võistlus Morgan Tayloriga ja Sten Petterssoni vahel. Võitis Taylor, Ameerika, 52,3, Petterssoni aeg oli 53,6. Eriti sobimatu oli olukord teivashüppajatele ja juba 4- mtr. kindel rootsl. Lindblad pääsis üle vaid 3,60, millega ta võitjaks tuli. Esimese päeva 100 meetri üllatusmees Hamm oli hiilgevormis ka oma erialal kaugushüppes ja võitis tagajärjega 7,44. Teine oli rootsl. Johansson 6,67 mtr.

800 mtr. võitis m. r. mees Sera Martin, Prantsuse, ajaga 1.53,7. Järgmised olid: Krafft, Rootsi, 1.55,4 ja Sujatta, Saksa, 1.58,2. Päeva nõrgem ala oli ketas, mille rootsl. Karlsson võitis tagajärjega 39, 57. — 5000 mtr. jooksus oli osavõtjateks ainult kolm rootslast, kellest Lindgren esimese mehena saavutas 15.26,4, Dahlström 15.44,2 ja Jensen 15.51,7. 1000 mtr. teatejooksu võitis Ameerika 1.59,6, teine Göta 2.01,2.

Rootsi lehed kirjutavad, et Eric Lemmingi päivist saadik on Rootsi odaviske kodupaik. Kuid ka Soomel on olnud ja

— Yorkshire'i amatööride viimane võistlus oli Liibavis sealse Olümpijaga, mille inglased võitsid 5:2 (2:0). Eestis ja Lätis peetud viiest võistlusest võitsid inglased 3, kaotasid ühe ja lõpetasid viigiga ühe. Väravate üldvahekord viie võistluse kohta on 15:12 inglaste heaks.

— Üldsissetulek A'dami olümpiamängudest on tehtud kokkuvõtte järel 1.425.000 guldnat, s. o. 220 miljoni senti ümber.

— Penttilä heitis Essenis oda 66,76; 100 mtr. võitis ungarl. Gerö 10,8, teine hollandl. van den Berghe. 200 mtr. võitis van den Berghe 22,4; 1500 ja 3000 mtr. sooml. Helgas 4.09,2 ja 8.50,9.

— Martha Norelius, Ameerika, saavutas Utrechti jälle kaks erilist tagajärge: 100 mtr. ujus ta 1.11,8 ja 200 mtr. 2.41. Arne Borg ujus 400 mtr. ajaga 5.01.

— Maailmameistri võistlused rattasõidus algasid Budapestis. 1000 mtr. sõidu võitis taanlane Willy Falck-Hansen.

— 50 mtr. seljali 32 sek.-ga ujus ameeriklane Kojac Utrechti. Tagajärg on uus maailmarekord.

— 100 mtr. 59,8 sek.-ga ujus jaapanlane Sakahiti Pariisis „Grand Prix“ võistlustel. Teine oli Spence, Kanada, 1.02,6; kolmas Bourn, Kanada, 1.04,2.

— Ujumise maraton peetakse augusti lõpul Kanadas Torontos. Osavõtjaid tuleb 200 ümber. Ameerika saadab 110 mees- ja 14 naisujujat. Kanada poolt on osavõtjaid 58, neist 7 naist. Läänudaastase võitja sakl. Vierkötteri osavõtt ei ole veel selgunud. Võistlusmaa pikkus on lühendatud 21 miililt 15-le miile.

on kõige paremaid meistreid sel alal. Rootsi-Soome odaduell on käinud järgmiselt: Lemming—Saaristo; Lindström—Myyrä, Lundqvist—Penttilä.

Lundqvisti eesmärk on 75 mtr.

Lundqvisti uus odaviske maailmarekord on kõikjal äratanud suure tähelepanu. Lundqvisti heide ei olnud ainult maailma suurim viske, vaid kogu ta viskete seeria on om a tagajärgede poolest aisam sellelaadne odaviske ajaloo. Viskete tagajärjed olid: 66,5, 67,5, 67,5, 71,01, 68, 70,5.

Olümpiamängude järel on Lundqvist harjutanud eriti hoogsalt ja on ka sellele vastavalt teiud edusamme. Rootsi asjatundjad arvavad, et Lundqvist võib veel tunduvalt parandada oma tagajärge. Hoog ja viskeliigutused ei ole Lundqvistil veel täiuslikud. Nende parandamisel on ta võimas oda viskama veel kaugemale. Rootsis kõneldakse üldiselt, et odaviske eelolev piiripunkt on 75 meetrit. Kuuldavasti on Lundqvist juba heitnud selle lähedale.

4×400 mtr. teatejooksu finaali: Barbutti toob võidu Ameerikale. Taga on näha Saksa teatmeeskonna ankrumees Engelhart. Barbutti, Ameerika, tuli ka 400 mtr. jooksu olümpia võitjaks.

VENNA SRAHVASTE VIIK

9. EESTI — SOOME MAAVÖISTLUS HELSINGIS ANDIS 2:2

12. aug. sooritati Helsingis 9. Eesti-Soome maavõistlus jalgpallis. Peale lüüasaamist Lätilt Balti turniiril olid meie väljavaated rahuldavale tagajärjele väga ähmased. Teele asuti laupäeval kell 8 hommikul koos Kalevi tennisemängijatega väikesel „Loodil“. Nahkkuulimehi oli laeval kokku 16, kuid neist mängijaid ainult 12. Meeskonna ainsam reserv kõikidele kohtadele oli „must Huugo“, missuguse nimega hõigatakse tõmmu pä. Välit. See oli meie maavõistluste ekspeditsioonide kroonikas esmakordne, et juleti teele asuda nii kasinate reservidega. Väravavahi reserviks oli ette nähtud Lass, kuid mees ei taha muidu kaasa sõita, kui ainult otsekohese mängijana Eesti väravas. Enese ülestöötamist reservväravavahi kohaga alates ei pea ta vastavaks oma endise aja hiilgusele. See on küll imelik „ilmavaade“, kuid mõni mees tuleb ju tihti omale liig härrana ette. Kaitsja V. Silberg oli küll kaitseväärt saanud loa sõiduks, kuid see korralik sõdur oli mööda maganud laeva mineku. Forvardite Räästa ja Maureri ja half Römmeri kohta oli maksev karm „printsip“, et neid kaasa ei võeta vastu liidu määrusi kaks päeva enne maavõistlust peetud inglase matschist osavõtmise eest. Nii mindi siis välja heale õnnele 12-ne mehiga esimees A. Männa ja abiesimees J. Hargeli juhtimisel.

Meresõit läks vaikselt ilma tõttu kõige paremini. Ka Paalil, kes mere suhtes väga hell ja õrn, ei olnud vähematki viiga. Üle lahe sõit on meie pallimeestele väga harilik asi, kuid laeval selgus üllatusena, et kaks meest olid esimest korda teel Helsingi ja üldse sarnasel „pikal ookeanireisil“. Need kaks olid tänavune internatsionaal Fischer, kes pealegi praegu kaitseväärt teenib madrusena, ja Saar, kellel Helsingis avanes esimest korda võimalus selga tõmmata rahvusmeeskonna valget särki.

Helsingis sattusime kohvi järel ooperikeldris kohe rahvakeerisesse, mis tekkis Soome olümpiameeste koju saabumise tõttu. Kogu linn oli lipuehtes ja sadamasse ruttasid kümned tuhanded inimesed. Paal ja veel mõned teised ei hoolinud seetõttu lõunasöögistki, vaid ruttasid tagasi sadamasse, et näha Ritolat, Yrjölät ja teisi.

Õhtul kohtasime Helsingi jahtklubi ruumides Soome maadlejaid — kuldmedali meest Kokkist ja „Põhjala lõvi“ — rootslase Westergreni — võitjat Onni Pellist. Viimane kaotas teatavasti ebaõigelt egiptlasele Mustafale ja sai kulla asemel pronksmedali. Meie pooltosinapealisel seltskonnal oli juhus Pellisele lohutuse pakkuda kuldmedalit, kuigi see ei olnud kuulsusriikas ja kallist metallist auhind. Kõik lauastujad olid täis kurguni ja ei leidunud ühtki soovijat munaga beefsteakile. Siis tuli Soome liidumees Pekonen mõttele kuldmedaliga (munaga) kaunistatud beefsteaki pakkuda Pellisele, mida „Põhjala lõvi“ võitja lohutuse A'damis ilma jäänud kuldmedali eest ka vastu võttis ja paigale pani. Üldiselt olid soome maadlejad tol õhtul klubis esimesed külalised ja korduvalt toodi nendele elagu-hüüdeid kuuldavale.

Pühapäev algas vihmaselt, kuid võist-

luse ajaks muutus ilm korralikuks. Meie lootused korralikule tagajärjele olid väga kehvad või õigemini neid lootusi ei olnudki. Seevastu pidasid soomlased meid siiski võistluse favoriitideks, mis veel kord ilmutab meie pallitõusu meie endiste õpetajate soomlaste silmis. Resultaat, mida soome kapten Niilo Koskinen kätt südame peale pannes ennustas, oli Eesti võit 3:1.

Kell 13 Töölo palliväljal olid vägede koosseisud järgmised: Soome: Holmberg (IFK); Koskinen (HPS) — Saari-lahti (HPS); Viinioksa (HPS) — Langholm (HJK) — Närvänen (Viiburi Sudet); Aström (JFK) — Hollmen (KIF) — Lönnberg (JFK) — Kanerva (HPS) — Suontausta (Turu Palloseura). HPS-st oli neli meest, IFK-st — kolm ja Kiffenist, HJK-st, Turust ja Viiburist igast üks. Meeskonda pidasid soomlased oma tänavuseks paremaks koosseisuks. Eesti 11 oli: Ratnik; Einmann — Kallaste; Saar — Piperal — Kaljot; Paal — Pihlak — Ellmann — Fischer — Joll. Meeskonna kapteniks oli mõlemal pool paremkaitsja — Soomel Koskinen, meil Einmann.

Wihmast oli väli vettinud, ja õhuke murukamar üksi ei vetrunud kui nahk, vaid tihti rebenes ka meeste saabaste all. Järsk pidurdamine oli võimatu — katsele järgnes pikali kukkumine. Neil oludel ei olnud väli liikumiseks kuigi soodus raskekaalu meestele, nagu seda olid näiteks soomlastel tf. Lönnberg ja meil ps. Pihlak.

Soomlased alustasid mängu tragilt, kuid hiljem võitis välja meie meeskonna kombinatsioon. Pooltunni järel ei olnud meile kuigi meeldiv soomlaste poolt tänu pä. Aströmi heale liikuvusele saavutatud värav. Valgesärgid ei lasknud end sellest heidutada ja kümne minutiga oli viik klaar.

Teisele poolajale läks meie meeskond rahulikult. Nähti, et soomlastega saab küllalt hakkama ja ajad, mil meie peaaegu paratamatult kaotasime nii pooltosina väravaga, on lõpulikult möödas. Teisel poolajal ootasid soomlased ise Eesti võitu, kuna nende eneste arvamisel soomlased teisel poolajal kaotavat tempo ja eestlased olevat eriti agarad mängima tublilt algusest lõpuni. Teine poolaeg algaski meile tõotavalt, kuni 18. min. vs. Kanerva tegi päeva hiilgavama värava. See oli suur õnnepomm ja ei jätnud Ratnikule vähematki schanssi. Kümme minutit hiljem oli jälle käes viik, seekord juba lõpulik. Teisel poolajal oli mäng paiguti liig kõva. Mõlemalt poolt pandi välja oma viimane.

Meie mängijatest oli Ratnik päris rahuldav ja samuti rõõmustas ka kaitsepaari tublidus Soome läbitungivate forvardite vastu. Soomlased olid meie kaitse löögi-kindlusest isegi pisut üllatunud. Einmann oli teadagi hea, kuid ka Kallaste ei annud talle seekord palju järele. Poolkaitse esimehe mees oli suurel hool ja võimalkalt mängiv th. Piperal, kelle energiline töö keskväljal jättis soomlastesse samuti kõva mulje. Äärehalfidest oli raskem ülesanne Kaljotil pä. Aströmi pidamisega. Mees tuli sellega keskmiselt toime. Hea võitle-

ja töötab kujuneda noorest ph. Saarest, kellel Helsingi maavõistlus oli esimene debüüt rahvusmeeskonnas. Mees tarvitab veel kogemusi ja täpsemat söötmist forvarditele. Ristsöötusid teisele tiivale ta veel ei tunne. Tubli partii esitas oma rationalistliku mänguga pä. Paal, keda soomlased sarnaselt hästi mängivana seni ei olnud näinud. Ellmanni ja Fischeri kaasabil suutis vä. Joll, kes teadupärast oli meeskonna nõrgeim, ennast siiski vee peal hoida. Löögimees ta ei olnud ja Räästas oleks Jollile antud schanssidest vast ühe väravaga lõpetanud. Ellmann tegi küllalt tööd pealetungide ülesehitamisel. Fischeril oli puudu lõpupingutusest ja ka löögist. Mees peab püüdma veel enam.

Pihlak, see Skandinaavivus tuntud „Eesti suurtükk“ mängis keskmiselt, kuid sellele vaatamata oli ta soomlastele suureks pettumuseks. Kõik soomlased tunnistasid, et Pihlak kevadel Tallinna-Helsingi ajal oli haruldases hiilgevormis, kuid nüüd ei tundnud nad Pihlakas enam ära seda kevadist vägimeest. Pihlaka püüde peaks olema sügisel veel korra jõuda täisvormi.

Soomlastest oli parem mees nende vb. Saari-lahti, kes tublilt tuli toime Pihlaka pidamisega. Poolkaitstes oli pettumus „Viiburi keiser“ Närvänen, kes Paali kuidagi ei suutnud pidada. Noor th. Langholm on tõotav mees, kuid praegu alla Piperali. „Murtaja (murdja)“ Viinioksa paremhalfina oli kaitsetöölt tuntult kõva. Edurivi paremad olid vs. Kanerva ja pä. Aström, kuna üle jäänud kolm ei pakkunud palju.

Vahekohtunik Alfred Hillerström Stokholmi AJK-st oli vastuvõetav, kuigi ta pisut kaldus soomlaste sümpatiseerimisele.

Peale matschi sõnas Niilo Koskinen, et resultaat tuli Soomele parem kui ta seda ootas. Mängu käigu järel ei oleks soomlaste võit olnud kuidagi teenitud.

Eesti meeskonnas esinesid sel matschil esimest korda Soome vastu neli meest: Ratnik, Fischer, Saar ja Kallaste. Soome meeskonnas oli kolm uut internatsionaali: ps. Hollmen, th. Langholm ja vv. Holmberg, kuna Eesti vastu esimest korda mängis vanema internatsionaalina vb. Saari-lahti.

Soome-Eesti maavõistluste praegune seis on meile võrdlemisi hea: 4 kaotust, 3 võitu, ja 2 viiki. Halb on ainult väravate üldine vahekord, mis 28:11 Soome heaks. Soome pinnal on 1926. a. ja 1928. a. Eesti mänginud viigi 1:1 ja 2:2 ja 1927. a. Tallinn Helsingiga ka viigi 2:2, kuid soomlaste võitmine nende pinnal ei ole meil õnnestunud seni veel kordagi. Märkimisväärne on, et viimase 6 aasta jooksul on Soome võitnud Eestit vaid korra.

„Suomen Urheilulehti“ maavõistlusesi.

„Nägi selgelt, et eestlased on viimastel aastatel teinud palju tööd jalgpalli tasapinna tõstmiseks — nende pallikäsitus on parem meie (Soome) omast. Paremateks meesteks Eesti meeskonnas peame forvardidest Paali, Pihlakat ja Ellmanni ja kaitsest kõvat mängu esindavat Einmanni. Poolkaitse oli ühtlane ja väravavaht Ratnik parem, kui Holmberg Soome väravas.“

7. ja 8. aug. oli järjekorraliseks pallikülaliseks Pärnu futimaiale publikule pealinna pioneer-pataljoni üksteist. Esimeseks vastaseks oli kogu Eesti sensatsioon sünnitanud võiduga Kalevi üle Pärnu tõusuvormis olev Tervise meeskond. Matsch peeti staadioni pallimurul PJK parema-ääre Elmar Jürvetsoni vile all. Pioneerid esitasid esimesel poolajal sarnast toredat mängu, millist Pärnu pole näinud hulgal ajal. Vaheajaks oli seis 2:0 külaliste kasuks. Esimene värav oli kaitse veast, teine veel suuremast väravavahi äpardusest. Teisel poolajal kerkib seis 3:0, ja siis haarab Tervis mängu oma kätte ja seis on peagi 3:2. Väravad langeid ps. Välbe ja vs. Mägeri lööduna, mille veatu polnud pioneeride vv. Pealinnalased olid kohati surutud mitmeks minutiks oma trahvikasti. Tervise kaitse jätis pion. forvardid liig vabaks ja läbimurretega tõstsid need seisu lõppvileks 5:2-le Tervise kahjuks! Tervise eesliinid olid aeglase liikumisega esimesel poolajal, vastasel korral oleks võinud tagajärg olla parem.

Teisel päeval oli vastaseks Pärnu möödunud hooaja parim — PJK, kes ka tänava head mängu esitab, kuid kellel välismeeskondadega harilikult ei vea. Tänavu sai PJK isegi lüüa kohalikuks meeskondadelt — nõrgemaks peetavalt Vapruselt 5:4 ja ei suutnud Kesk-Eesti ringkonna meistri tiitlit kirjutada teiseks aastaks oma nimele, vaid kukkus reast.

Maavõistluse käik.

2. min. — Fischeri söödu Pihlakale võtab viimase eest Saarilahti. Kaljot rabistab hästi ja tsenderdab, kuid palli püüab Holmberg.

5. min. — Suontausta läbimurde likvideerib Ratnik ja Aströmi löök läheb üle põikpuu.

9. min. — Eesti rünnak: Pihlaka löök satub vastu vasakut tulpa ja Ellmanni löök läheb teel väravanurka vastu Fischeri.

13. min. — Koskinen peatab meie pealetungi ja Hollmen—Lönberg—Kanerva kombiin löpab palliga Ratniku süles.

17. min. — Ellmanni 16 mtr. madallöök läheb mööda ja 19. min. löpab Kanerva—Suontausta—Lönberg—Suontausta kombiin viimase löögi-ga paremasse tulpa.

22. min. — 2. kornier E. heaks, mida Joll toimetab hästi. Paali löök läheb ½ mtr. üle lati.

32.06. — Kaljot teeb Aströmile fouli ja Viinikska poolt toimetatud 35 mtr. vabalöögi juhivad Ratnik kornieri. Kanerva lööb selle hästi keskele, kus Suontausta söötab Aströmile ja viimane lööb kahelt meetrilt 1:0 paremasse nurka. Ratnik oli teises nurgas.

37. min. — Ellmanni ja Jolli katse väravat lööda.

42.07. — Joll tsenderdab värava ette, Holmberg ei taba väljajooksul palli ja Paal lööb küm-nelt meetrilt üle väravasse asunud Närväse pea 1:1.

Teisel poolajal on haige jalaga Koskise asemel pb. kohal Kelin.

2. min. — Ellmanni püstsööt Fischerile, mille Kelin likvideerib kornieriga. 3. min. — Paali tore tsenderdus, Fischeri ja Jolli pead jäävad pal-list puudu vaid mõne sm-i. Kelin pörkab kokku Holmbergiga.

5. min. — Eesti tugev pealetung. Piper al driblab kahest soomlasest mööda ja Fischer teeb väravalöögi. Joll tsenderdab ja Fischeri hea löök läheb vastu Viinikska.

15. min. — Joll toimetab vabalöögi ja Paal jatkab selle hea järellöögi-ga. Ellmann teeb driblingu, söötab Pihlakale, see Fischerile ja vii-mane Jollile, kes 8 mtr. peal täiesti vaba, kuid ei orienteeru ja lööb üle!

17. min. — 2 nurgalööki Soome heaks.

18. min. — Aströmi söödust lööb Kanerva Piperali ja Einmanni eest 18 meetrilt meetrikõr-guse palli täiesti paremasse nurka — 1:2.

21. min. — Pihlaka löögi päästab Holmberg robinsonaadiga. Ellmanni 20 mtr. vabalöök läheb mööda.

23.53. — Ellmann Jollile, kes tsenderdas vä-rava ette, kus joonel koos Pihlak, Ellmann ja Paal. Viimane pressib palli Saarilahti eest võr-ku — 2:2.

37. min. — Meie vasaktiiva tubli kombiin, mille lõpul Saarilahtil õnnestub päästa Fischeri eest.

40.—42. min. Paali dribling ja sööt Ellman-nile, mille eest Viinikska lööb kornieri. Kombi-neeritakse Soome trahvikastis, kuid puuduvad lööjad. Kombiin Ellmann—Joll—Fischer—Pihlak ja Fischer lööb meetrilt peaga vastu vasakut tulpa!

Lõpuseis 2:2 (1:1).

Pärnu jalgpalliklubi on suutnud käesoleval hooajal Tartu nimekaimuga lavastada matschi, mis andis võidu pärnakatele 2:0.

PJK ja pioneeride kohtamine andis taga-järjeks väravateta mängu juures 0:0 (mitte nii, nagu Eesti-Läti maavõistlus, kus väravaid polnud, kuid tagajärjeks siiski 1:0). Mäng oli toorevõitu. Püüti üksteist üle trumbata ja sel-leks toodi esile, mida keegi veel vähegi oskas, mida soodustas nõrgalt vahekohtunikuna esi-nud Joh. Hendrikson, Tervisest.

Möödunud nädala lõpul peeti 3. diviisi võist-lusi Pärnu sõjaväe staadionil. Võistlustel saa-vutati rida häid tagajärgi, kuigi vihmu veidi ta-kestas võistlustel märkimast paremaid norme, Veidi üllatas Pärnu tõusev täht kiirjooksjate klassis Ilmar Kadak, 3. diviisi õppek., kes tar-vitas 200 mtr. katmiseks aega vaid 23,5 sek., milline aeg on uus Eesti kaitseväre rekord. Eri-list märkimist väärivad veel E. Lilientali, Sa-kala rüg., saavutused eriklassis visketes.

Liliental saavutas kõrgushüppes 1,60, kau-guses 5,80, kolmikhüppes 11,14, kuulitõukes 11,51, kettaheitel 37,55.

Jalgpallis kohtasid esimestena 3. div. õppe-kompanii ja Sakala rügement, millise matschi suure üleolekuga võitis 3. div. õppek. 7:1, kes saavutas meistriks tulekul veel napi võidu 3. rüg. 2:1.

Tervise nüüdne külaline oli Tall.Võitleja. Esimene poolaeg lõppes 2:0 Tervise kasuks. Esimene värav tuli penaltyst handsi eest ps. Mägeri lööduna ja teine tf. Ensonilt. Teisel poolajal, nagu harilikult mängis oma osa Ter-vis, lüües seisu 2:1 järele veel kaks väravat. 3:0 tegi Vares nurgalöögi järeldusena /ja 4:0 tf. Enson vasaktiiva kombinatsiooni järel. Vi-listas Seegner, Merkuur, rahuldavalt. Võist-lus peeti vihma all.

Teiseks vastaseks Võitlejale oli Sulev. Matsch andis 6:0 Võitleja kasuks, poolaeg 4:0. Sulevi esinemine oli nõrk, algavalt meeskonnalt rohkem loota ei võinudki.

Vapruse rahvuslikkudel kergejõustiku võist-lustel saavutati keskpäraseid tagajärgi. Hoota hüpetes esines hästi G. Laur — uus täht — kellest võib loota korraliku treeningu juures veelgi üllatusi. Kõvamehe saavutustest olid kenad kaugus- ja teivashüpe. Võistlustel ületati kolm maakonna rekordi ja märgiti Eesti ja maakonna rekordnorm 1.000 mtr. jooksus nais-tele.

Tagajärjed: 100 mtr. tuli hea ajaga esi-meseks Kadak 11,6; teiseks sama ajaga M. Haitov, Makkabi.

Kettaheide peeti ränga vihmaivalingu ajal, mis nõrke viskesaavutusi veel vähemana paista laskis. Esimene koht läks Kangurile, Vaprus, 29,61.

II. Kõvamees, Mõisaküla ülo, 29,60; III. Nurk, Vaprus.

Kolmikhüppes, mis samuti vihmasaju all peeti, tuli esimeseks Kangur 12,18. Teine Beck-mann 12,14; kolmas Laur, Orajõe SR, 11,95. Kuulitõuge: I. J. Kangur 11,01; II. J. Kõva-

Tallinna Võitleja stardib jälle.

Võistlusmatk Kesk-Eestisse andis kaotuse Pärnu Terviselt 1:4 ja võidud Sulevilt 6:0 ja Viljandi k. spordiklubilt 4:3.

Jalgpalli jüripäeval rea paremate meeste Fiskari, Kasperri j. t. üleminekul näis Võitleja meeskond lagunenu olevat. Tegelikult aga pü-sis ta ja tugevnedes noortest jõududest, asus Võitleja peale rea treeningmatsche võistlusmat-kale Kesk-Eesti ringkonda 20. mehelise koos-seisuga.

Pärnus oli esimeseks vastaseks laup. 11. aug. staadionil Pärnu Tervis. Terve poolaja domi-neeris Võitleja ja valmistas seeria õudseid momente Tervise värava all, mis veel õudsemi-ni luhtusid, pealegi, kus Tervise vv. Otmann pare-mat tööd näitas. Selge ebaõnn jälgis Võitlejat, kui vahekoht. Seegner 32. min. handsi eest pen-alty määras Tervise kasuks, millest 1:0 järg-ne. Kohe võitleja löök posti ja 3 nurgalööki, kuni 45. min. peale suminat Võitleja väravas 2:0 järgnes. Teisel poolajal oli Tervis parem ja läks publiku ergutusel maruhoogu. 29. min. suu-tis Võitleja siiski veel vs. Tuiski näol auvärava saavutada, kuna Tervis oma skoori 31. ja 39. min. 4:1 lõpetas. Nurgalöögid 5:3 Võitlejale.

Järgmise päeva vastane Sulev oli kerge saak Võitlejale. Juba 2. min. tegi Tuisk penal-tyt 1:0 ja 12. min. ps. Pärning nurgalöögi järel

Serafima Veermann, Pärnu saksa spordiselts, püstitas uue Eesti rek. naistele ajaga 7,9 sek.

mees 10,83; II. F. Simson, Tall. Võitleja, 9,83. Odaheites I. J. Kõvamees 42,58; II. F. Simson 40,68 ja kolmas M. Nukk 39,60. 4x100 teate-jooksus võitis Vaprus. Teivashüpe: I. Kõva-mees 3,10; II. Laater, Vaprus, 2,90; II. Kan-gur. 200 mtr.: I. V. Puust, Vaprus, 25,3; II. A. Soots, Mõisak. Ülo. 1.000 mtr. naistele: I. E. Mihkelson, Vaprus 4.02,4 (Eesti ja Pärnu-maa rekordnorm); II. J. Puust, Vaprus 4.10. Kaugushüpe: I. J. Kõvamees 6,24; II. M. Hai-tov 6,21; II. J. Kangur 5,96. 800 mtr. jooks: I. V. Puust 2.13,8; II. A. Soots, 25 mtr. järel. Kõrgus: I. J. Kõvamees 1,60; II. G. Laur, 155; III. M. Nukk.

Hoota hüpetes parandas maakonna rekord-norme G. Laur väljaspool võistlust kauguses, tõstes selle 2,79 asemel 2,88-le ja kolmikus en-dise 8,19 asemel märkis rekordiks 8,48. Hoota kõrguse ületas ta 1,26, mis lati riivamise tõttu tunnustamata jäi rekordiks. Viimane seisab 1,21-ga Meineri nimel juba aastaid.

A. P.

peaga 2:0. 32. min. järgnes paremtiiva kombi-nist Tuisult 3:0 ja minut hiljem Pärningilt üle pea löögist 4:0. Teisel poolajal tf. Kaljo terav-löök viis seisu 5:0 peale ja 18. min. lõpetas Tuisk väravatearvu hat-tricka 6:0. Sulev ei suutnud kuigi väärilist vastupanu osutada.

Kolmas matsh oli Viljandi „Kolme-tamme väljal“ kohaliku kaitseliidu spordiklubiga. Võit-leja näitas hiilgavat mängu oma kohta ja kom-binatsioonid järgnesid lakkamatult. 7. min. tegi Kaljo terava löögiga algvärava ja lisas sellele 2:0 poolkaitse tsenderdusest. Teisel poolajal püüdis Viljandi vastuataakidele asuda, kuid ju-ba on Kaljol hat-trick 17. min. 3:0 ja Tuisk tõs-tis seisu 4:0 peale. Siis vast suutis Viljandi sel-le linna kohta ülirohke publiku ergutusel ühetei-se järele kolm väravat tasuda, nii et Võitlejal võiduga 4:3 tuli leppida. Kõike matsche juhtis Seegner, teenides kõikjal rahulduse.

— Jõgeva Kalju võitis Põltsamaa sealse kaitseliidu spordiklubi 3:1.

— Uus spordiselts Viljandis. 14. aug. peeti Viljandis uue spordiühingu Sakala asutamiskoo-solek. Juhatusesse valiti: M. Tang, A. Laos, J. Mager, Th. Rõuk, E. Leoke ja E. Reisenberg.

— 3. diviisi võistlustel hüppas n.-ltn. Ani-mägi kõrgust 1,60 ja v. a.-o. Panov kaugust 5,83.

— Kalev võitis tennises Helsingi Verkkopall-ole seura 8:4. Võistlus peeti 11. ja 12. aug. Hel-singis.

Narva võitis Rakvere —

kergejõustikus 69:53, jalgpallis 4:0.

Narvalaste väljakutsel ja korraldusel peeti pühapäeval, 12. augustil Narvas 1. Rakvere-Narva linnavõistlus kergejõustikus. Linnavõistlus sündis tavalise tseremoniaga. Kell 2 p. korraldati Võitleja aiast võistlejate rongikäik läbi linna võistlusväljale. Linna jõudes tervitasid võistlejad Narva ja Rakvere meeskondade esindajad ja Narva linnaabi abi Luik, mille järele võistlused avatuks kuulutati.

Igale alale võis kumbki linn välja panna kaks paremat sportlast. Esimene koht arvestati, teine 3, kolmas 2 ja neljas 1 punktiga. Tehti algust 100 mtr. jooksuga. 100 meetri jooksu võitis Must, Narva 12,0, Ütt, Narva, 12,5; 3. Raam, Rakvere.

400 mtr.: 1. Hust 56,5; 2. Ütt 57,4 ja 3. Tamm. 1500 mtr.: 1. Kask, Narva, 4,29,5; 2. Vitsut, Narva, 4,29,8; 3. Klemmer, Rakvere 4,32. 5000 meetri jooks oli võistluste üllatusnumbriks. Rakverlane Klemmer võitis tegeva lõpuspuurdiga tuntud Narva jooksutähe Kase. 1. Klemmer 16,01,8 (tunduvalt parem Viru rekordist); 2. Kask 16,05,1; 3. Arhipov, Narva 16,17,2.

Olümpia teatejooks (800+400+200+200

mtr.): 1. Narva meesk. (Vitsut, Must, Küttis, Ütt), 4,03,5; 2. Rakvere (Diivin, Tamm, Verder, Kirp) 4,25,5. Kaugus: 1. Küttis 6,40; 2. Ütt 5,88; 3. Werder 5,79. Kõrgus: 1. Küttis 165; 2. Ütt 160; 3. Erna 160; Kolmik: 1. Küttis 13,42; 2. Tamm 12,22; 3. Raam 11,88. Teivas: 1. Erna 3,00; 2. Martinson 2,70; 3. Raam 2,50. Oda: 1. Verder 51,57; 2. Ütt 48,23; 3. Jürgens 46,73. Ketas: 1. Verder 40,68; 2. Erna 37,70; 3. Kuiva 34,59. Kuul: 1. Kuiva 12,08, 2. Verder 11,99; 3. Koop 11,69.

Kergejõustikus võitis üldiselt Narva 69:53 vastu.

Narva-Rakvere 4:0.

Kergejõustiku võistlustele järgnes jalgpalli-võistlus Narva ja Rakvere B klassi meeskondade vahel. Narva meeskond koosnes 7 tennis-hokeyklubi ja 4 Astra mängijast. Rakveret esitas ainult Kalevi meeskond, millise koosseisus mängis kaasa 4 varameest, puudusid meeskonna paremad Niisevald, Lemberg, Kreimann j. t. Nõrga koosseisu peale vaatamata ei kujunenud Narva võit just suureks. Esimesel poolajal löid narvalased 4 väravat. Teine poolaeg läks aga värvata. Nii lõppes võistlus 4:0 (4:0) Narva kasuks.

Võru kiri: Ilmarise esimesed kergejõustiku võistlused. — Võru naissportlaste start.

Esimeste kergejõustiku võistluste korraldamisega Võrus käesoleval aastal tuli toime Ilmarine. Peab konstateerima, et Ilmarine üldist huvi spordi vastu on enam tõstnud, kui oodata ja loota võis. Sest esimest korda Võrus võtsid võistlustest osa ka naised! Senini oldi harjunud võistlusväljal nägema vaid meessportlasi. Võistluspäeval väli polnud küllalt soodus, sest eelmisel päeval oli tibanud vihma, mis ju tavaline nähtus käesoleval suvel, kuid võistlusajaks ilm muutus ilusaks kõikidele üllatuseks ja vaatajaskonna arv oli arvatavasti küllalt meelepärane korraldajatele. Enamuse publikust moodustas teadagi noorsugu. Võistluse algus pidi olema ¼, kuid väljale ilmuvad sportlased, mehed, kui ka naised ühes kohtunikkudega rongikäigus enam kui pooltundi hiljem. Üks Ilmarise loojatest hr. Rõbakov ütleb mõned sõnad, kuulutades sellega võistlused avatuks. Kõneleja toonitab, et käesolev võistluspäev on esimene Ilmarise sportlaskonnale ja kui ehk võistlused mõningal alal küllaldast huvi ei suuda pakkuda, siis on see loomulik, kuna iga algus on ju raske. Öeldud sõnad olid täis tõtt, sest üldse andis selts endast esimese elumärgi möödunud talvel, muretsedes võruelaste kelgumäe. Ja kuna kaitseliidu spordiklubi koondatud kõik Võru parimad sportlased, on Ilmarise lipu ümber kogunud enamuses noored algajad. Loomulik, et siis tagajärjed osutusid nõrkadeks.

Tehnilised tagajärjed: 100 mtr.: 1. Rööbing 12,5 sek.; 2. Latty; 3. Treimann. 200 mtr.: 1.

Rööbing 27,9 sek., 2. Treimann; 3. Schmidt. 1500 mtr.: 1. Schmidt 5,19,6; 2. Vinkler; 3. Lepp. 3000 mtr.: 1. Lepp 11,16,2; 2. Treimann; 3. Hendrikson.

Kuul: 1. Kindsiko 11,98; 2. Treimann. Ketas: 1. Kindsiko 30,44; 2. Noorhani; 3. O. Mikheim.

Oda: 1. Kindsiko 46,50; 2. Rätsep 36,86; 3.

Tiru.

Kolmik hüpe: 1. Kais 12,01; 2. Treimann 11,35; 3. Rööbing.

Kaugushüpe: 1. Rööbing 5,25; 2. Treimann; 3. Kais.

Kõrgushüpe: 1. O. Mikheim 1,45; 2. Sparsky 2,60.

60 meetrit naistele: 1. Onno 9,0; 2. Rõbakow.

100 mtr. naistele: 1. Jürgens 15,0; 2. Onno; 3. Rõbakow.

Poiste 60 mtr.: 1. Kruus 9,9; 2. Katzow; 3. Erimo.

Võrkpalli kohtasid Ilmarise naiskond ja Võru õpetajaskond. Võitis viimane 2:1. Ilmarise A ja B meeskondade vaheline võitlus lõppes A kasuks 2:1.

Kavast oldi sunnitud mitugi ala välja jätta, sest korraldus võttis palju aega ja teiseks oli kava ka väga laiaulatusline. Oma võistlustega suutis Ilmarine siiski näidata, et olles küll noor, ometi esimesena suutis korraldada võistlusi.

H-y L.

Labent 6,81 kaugust,

11,2 sada ja 13,50 kolmikut.

Tartlased Labent, Ivask, Mitt ja Rossman Viljandi politseinikkudena,

Viljandis korraldati 11. augustil Viljandi Pärnu prefektuuri poolt omavahelised kergejõustiku võistlused, millest 20 politsei sportlase ümber osa võttis. Kuna ilm õige ilusana püsis, siis saavutati ka rida väljapaistvaid tagajärgi, Eriti vormis olid endised tartlased Labent, Ivask, Mitt ja Rossman, kes käesoleval ajal Viljandi politsei teenistuses on.

100 mtr.: 1. E. Labent 11,2; 2. R. Ivask 5 mtr. järele; 3. Ventsel.

Kuulitõuge: 1. R. Ivask 12,71; 2. Mitt 12,43; 3. Ventsel.

Kettaheide: 1. Mitt 38,45; 2. R. Ivask 38,19; 3. Kirschberg 28,32.

Raskusheide: 1. Mitt 12,98; 2. R. Ivask 12,56; 3. Ventsel 11,63.

Kaugushüpe: 1. E. Labent 6,81; 2. R. Ivask 5,79; 3. Ventsel 5,41.

Kolmik hüpe: 1. E. Labent 13,50; 2. Mitt 11,51; 3. R. Ivask 11,48.

Kõrgushüpe: 1. ja 2. Labent ja R. Ivask 1,55; 3. Ventsel.

Granaadiviske: (kaigasgranaat) 1. Labent 51,55; 2. Mitt 48,62; 3. Larm 45,91.

400 mtr.: 1. Kirschberg 59,8; 2. Rinne 60,2; 3. Lepik.

1500 mtr.: 1. Mitt 4,55,7; 2. Rossman 4,59,3; 3. Kirschberg 5,04.

10.000 mtr. jalgrattasõit: 1. Rossman 17,10,2; 2. Kukk 19,01.

Yorksfire'i amatööride kurbmäng Riias.

Inglaste teine võistlus Tallinnas oli 11. aug. Spordi vastu. Nagu võistluse juht V. Rõks ütleb, mängis Sport haruldaselt hästi. Poolajaks juhtisid inglased 2:1, kuid teisel poolajal tasuti ja lõppseisuks jäi 2:2. Spordi mõlemad väravad löi tf. Piiber. Spordil oli kasutada kaks penaltyt, mis mõlemad ei annud tagajärge. Teine penalty oli, nagu Rõks ise ütleb, antud liig kergelt.

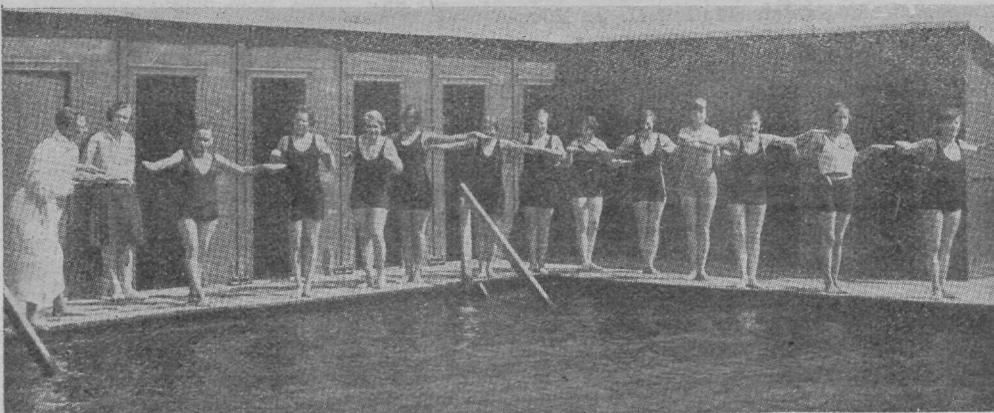
13. aug. Riias võitsid Yorkschire'i mehed Riia Vanderersi 2:1. Inglased juhtisid 2:0, kui riialased said oma värava 11-meetri löögist. Poolaeg oli 1:0 Penalty toimetas sisse vv. Jürgens. Ka riialased olid põrutatud inglaste tugevast mängust.

Inglaste kurbmäng leidis aset 14. aug., mil Läti tubli rahvusmeeskond võitis juba väsinud inglasi 6:0 (3:0). Väravaid löid lätlased järgmises järjekorras: tf. Andrejevs, vä. Pavlovs, ps. Taurinsch, th. Scheibels, tf. Andrejevs ja vs. Varakajs. Kohtunik sel matschil oli Kruminsh.

Maadlejad roffelise laua ümber.

Pärast olümpia maadlusvõistluste lõpu pidas A'damis oma kongressi rahvusvaheline maadlusliit. Euroopa esivõistlused prantsusmaadluses anti 1929. a. Saksa korraldada. Võistlused peetakse 15. märtsi ja 15. aprilli vahel. Euroopa 1929. a. vabamaadluse esivõistlused anti Prantsuse korraldada ja peetakse Pariisis 15. jaan. ja 15. veebr. vahel. Ettepanek prantsusmaadluses pidada võistlusi praeguse kuue asemel seitsmes kehakaalus, lükati tagasi. Tähtis on, et edaspidistel võistlustel võistlejate kaalumist otustati toimida iga päev enne võistluste algust. Peale selle ei ole enam ka lubatud olla järgmistel võistluspäeval 2 kg. üle kaalu, nagu see seni oli. Maadlusliidu uueks presidendiks valiti A. Brüll, Ungari, ja abiesimeheks Kampmann, Saksa.

E. Spordileht nr. 26/27. 17. aug. 1928. a. Lhk. 12.

Naisgrupp kehakultuuri sihtkapitali poolt Võrus korraldatud ujumise kursustel.

— Võhma Leola mängis Võhmas Viljandi kaitsemaleva spordiklubiga 3:3.

— Tiiri SR, kesk-Eesti meister, võitis 12. aug. TIK väljal Lääne-Eesti meistri Jõealehtme ühenduse 5:2 (3:1).

— ÜENÜTO võitis võistlusel Scheeri karikale Makkabi 3:1.

— Ameerika—Schveitsi vabamaadluse maadlus Genfis lõppes viigiga 6:6.

— Olle Hallberg, Rootsi, hüppas Stokholmis kaugust 7,36.

— Eskilstuna Kamraterna, kes tänavu Tallinnas käis, juhib praegu koos kahe Göteborgi

meeskonnaga Rootsi Allsvenska seeria võistlustel. Stokholmi AJK on kolme kaotusega tabeli viimane. Rootsi lehed küsivad sel puhul: „Quo vadis, AJK?“

Ajamõõtjate klubi. New-Yorgis on olemas kubi, millesse liikmetena kuuluvad kergejõustiku võistluste ajamõõtjad. „New York Timers Club“ esimese on kolonel Charles J. Dieges, kes kronomeetriorina tegutses ka A'dami mängudel. Kronomeetrid, mida New-Yorgi klubi tarvitab, on Schveitsi Heueri firma omad.

—Tartu jalgpalliklubi võitis Tartus 7. rügemendi meeskonna 2:0 (2:0).

Ameerika võitis Suur-Briti 8:6.

Hamm kaugust 7,65. — Barnes teivast 4,19. — Brix kuuli 15,09. — Uus maailmarekord Ameerikalt 4x400 yardis. — Briti võitis 5 jooksu ja odaviske.

Ameerika ja Suur-Britannia vaheline kergejõustiku maavõistlus peeti Londonis Stamford Bridge'i staadionil. Vaatajaid oli 41.000, mis Inglismaal rekordiline arv kergejõustiku võistluste kohta. Kavas oli 8 jooksu, kuid neist ühtki individuaalset, vaid kõik teate- ja meeskonna jooksud. Hüpetest ja visketest oli kavas 6 ala. Kokku sisaldas võistlus 14 ala, millest Ameerika võitis 8 ja Briti 6.

4x100 yardi võitis Ameerika (Vy-koff, Quinn, Cumming, Russell) ajaga 37,8, mis maailmarekordi kordamine. Briti kaotas käelaiuse võrra koosseisuga Williams (Kanada), Carlton (Austraalia), Fitzpatrick (Kanada) ja London (Inglise). Ameerika võitis teatapulga parema vahetuse tõttu.

4x440 yardis püstitas Ameerika uue maailmarekordi ajaga 3.13,4. 4x440 y. on 1609 mtr. ja sellega aeg ka 4x400 mtr. maailmarekord. Endine püstitati A'damis Ameerika poolt tagajärjega 3.14,2. Ameerika meeskonna koosseis: Baird, Taylor, Barbutti, Spencer. Peale Tayloriga on meeskond samane olümpiavõitja meeskonna koosseisule. Briti meeskonnas olid Wilson (Kanada), Rinkel (Inglise), Leigh

Wood (Inglise) ja Ball (Kanada), aeg 3.14,6.

4x880 y. võitis Briti ajaga 7.48,8. Briti ankrumees Lowe lõpetas 35 yardi ees ameeriklasest Watsonist.

4x1 miili võitis Briti ajaga 17.22,6. Lõpumeesteks oli Britil Ellis ja Ameerikal Lloyd Hahn. Lõpuspurdil võitis Ellis 1½ yardiga.

440, 220, 220, 880 y. võitis Briti 3.22,6; Ameerika 3.25,2. — 4x120 y. tõkkeid võitis Ameerika ajaga 62,0 kolm yardi Britist ees. 3 miili meeskonna jooksu võitis Briti, samuti teate meeskonna takistusjooksu ja kahe miili jooksu.

Odaviske: 1. Pilling, Briti (Kanada), 62,18; 2. Lay, Briti Uus-Meremaa, 62,10; 3. Sager, Ameerika, 61,52. — Kõrgushüpe: 1. King 1,91; 2. Osborne 1,91; 3. Hedges 1,91, kõik 3 Ameerika. — Kaugushüpe: 1. Hamm 7,65; 2. Bates 7,52; 3. Hubbard 7,47, kõik kolm Ameerika. — Teivashüpe: 1. Barnes 4,19; 2. McGinnis 3,96; 3. Droegemuller 3,81, kõik kolm Ameerika. — Vasaraheide: 1. Black 49,76; 2. Caskey 48,16; 3. Gwynn 47,24, kõik kolm Ameerika. — Kuulitõuge: 1. Brix 15,09; 2. Kuck 15,03; 3. Rothert 14,60, kõik 3 Ameerika.

Paul Martin võitis Sera Martini.

Paul Martin, Schveits.

Colombes'i staadionil peetud rahvusvahelistel oli vaatajaid 15.000.

100 m.: 1. Theard, Haiti, 11,0; 2. Hussey, Ameerika. — 100 m. kutsutuule: 1. Scholz, Ameerika, 10,8; 2. Locke, Ameerika; 3. Auvergne, Prantsuse; 4. Paddock, Ameerika. — 400 m.: 1. Jackson, Prants., 49,6; 2. Paul Martin, Schveits; 3. Krotoff, Prantsuse. — 200 mtr. 1. Locke, Ameerika, 21,4; 2. Degrelle, Prantsuse; 3. Paddock, Ameerika. — 800 mtr.: 1. Paul Martin, Schveits, 1,53,4; 2. Sera Martin, Prantsuse, 7 mtr. järel; 3. Keller, Prantsuse. — 800 mtr. kanadlastele: 1. Edwards 2.00,6; 2. Wilson 2.00,8. — 1500 mtr.: 1. Ladoumeque, Prantsuse, 3.53,4; 2. Jörgensen, Norra, 40 mtr. järel. — 110 mtr. tõkkeid: 1. Paskin, Ameerika, 15,2; 2. Sempe, Prantsuse, rinna osa. — 400 mtr. tõkkeid: 1. Facelli, Itaalia, 54,4; 2. Krotovski, Poola, 1 mtr. järel. — 5000 mtr.: 1. Boitard, Prantsuse, 15.12,6. — 1000 mtr. teatejooks: 1. Ameerika 1.52,8; 2. Prantsuse. — Kuul: 1. Duhour, Prantsuse, 14,92 mtr.; 2. Krenz, Ameerika, 14,69 mtr. — Oda: 1. Hill, Ameerika, 57,58; 2. Degland, Prantsuse, 54,55 mtr. Kõrgushüpe võitis Stewart, Ameerika, 1,80 ja teivashüpe Berlinger, Ameerika, 3,75 mtr.

ja võistlemise katkestas. See hüpe oli Catoril 7,37; teine Dobermann, Saksa, 7,04; kolmas Meier, Schveits, 6,96. — 400 mtr. tõkkeid võitis Schneider uue Schveitsi rekordiga 56,4.

Hirschfeldi revansch.

Hilgavaid tagajärgi Kölnis.

Kölni suurtel rahvusvahelistel võitis Sten Pettersson, Rootsi, 400 mtr. tõkkejooksus ammerikl. Cuheli. 300 mtr.-ni olid mõlemad koos, kuid siis ei jõudnud ameerikl. enam vastu pidada ja katkestas. Aeg tuli hea — 52,4 sek. 100 mtr. võitjaks tuli Charles Borah, Ameerika, kurnis kõva konkurentsi juures. Kõrgushüpe oli ameeriklaste ala. Kuulitõukes võttis saksl. Hirschfeld revanschi John Kuckilt.

Tagajärjed: Teivas: 1. Mac Ginnis, Ameerika, 4,03; 2. Lindblad, Rootsi, 3,98; 3. Berlinger, Ameerika 3,63. — 400 mtr. tõkkeid: 1. Pettersson, Rootsi, 52,4; 2. Adelheim, Prantsuse, 53,2; 3. Peltzer, Saksa, 55,0. — 100 mtr.: 1. Borah, Ameerika, 10,7; 2. Jonath, Saksa; 3. Russell, Ameerika. — Ketas: 1. Houser, Ameerika, 46,39; 2. Krenz, Ameerika, 44,49; Noel, Prantsuse, 43,59. — 400 mtr.: 1. Barsi, Ungari, 48,6; 2. Neumann, Saksa, rinnaosa; 3. Snider, Ameerika, 49,3. — Kõrgus: 1. King, Ameerika,

1,96; 2. Mac Ginnis, Am., 1,93; 3. Stewart, Ameerika, 1,85. — Kuul: 1. Hirschfeld Saksa, 15,64; 2. Kuck, Ameerika, 15,15; 3. Daranyi, Ungari, 14,70. — 110 mtr. tõkkeid: 1. Dye, Ameerika, 15,2; 2. Carter, Ameerika, 15,2; 3. Vennström, Rootsi, 15,3. — Kaugus: 1. Hamm, Ameerika, 7,51; 2. Meier, Saksa, 7,33; 3. Dobermann, Saksa, 7,24. — 800 mtr.: 1. Lloyd Hahn, Ameerika, 1,52,4; 2. Böcher, Saksa, 1,52,8; 3. Wöllmer, Saksa, 1,55,6. — 200 mtr.: 1. Russell, Ameerika, 21,6; Jonath, Saksa, 21,8; 3. Körnig, Saksa, 21,8. — Oda: 1. Lindström, Rootsi, 65,48; 2. Penttilä, Soome, 64,86; 3. Szepes, Ungari, 64,46. — 1500 mtr.: 1. Ladoumeque, Prantsuse, 3.52,8; 2. Krause, Saksa, 3.56,4; 3. Robinson, Ameerika, 3.57,4. — 4x100 mtr.: 1. Ameerika 41,2 Ungari 41,8; 3. S. C. Charlottenburg, rinnaosa. — 4x400 mtr.: 1. Ungari 3.16,6; 2. Teutonia, Berliin, 3,18; 3. Kölni SC 3.24.

J. Meimer treenib Penttiläga.

J. Meimer kirjutab E. Spordilehele Duisburgist, et ta sealsetel rahvusvahelistel võitis kolmevõistluse tagajärjedega: 100 mtr. 11,6; kuul 12,15 ja kaugus 6,51. Teine ja kolmas olid sakslased Kugel ja Werring. Odaviske võitis Penttilä, Soome, hiilgetagajärjega 67,77; teine oli Hoffmeister, Saksa, 63,06 ja kolmas Meimer 60,45 mtr. Kaugushüppes tuli Meimer tagajärjega 6,51 kolmandaks.

Teised tagajärjed Duisburgis olid: 100 mtr. Jonath, Saksa, 10,9; 400 mtr. Neumann, Saksa, 49,9; kuul Hirschfeld, Saksa, 15,11; ketas Hoffmeister, Saksa, 45,24.

Meimer võistleb ja treenerib odavisket

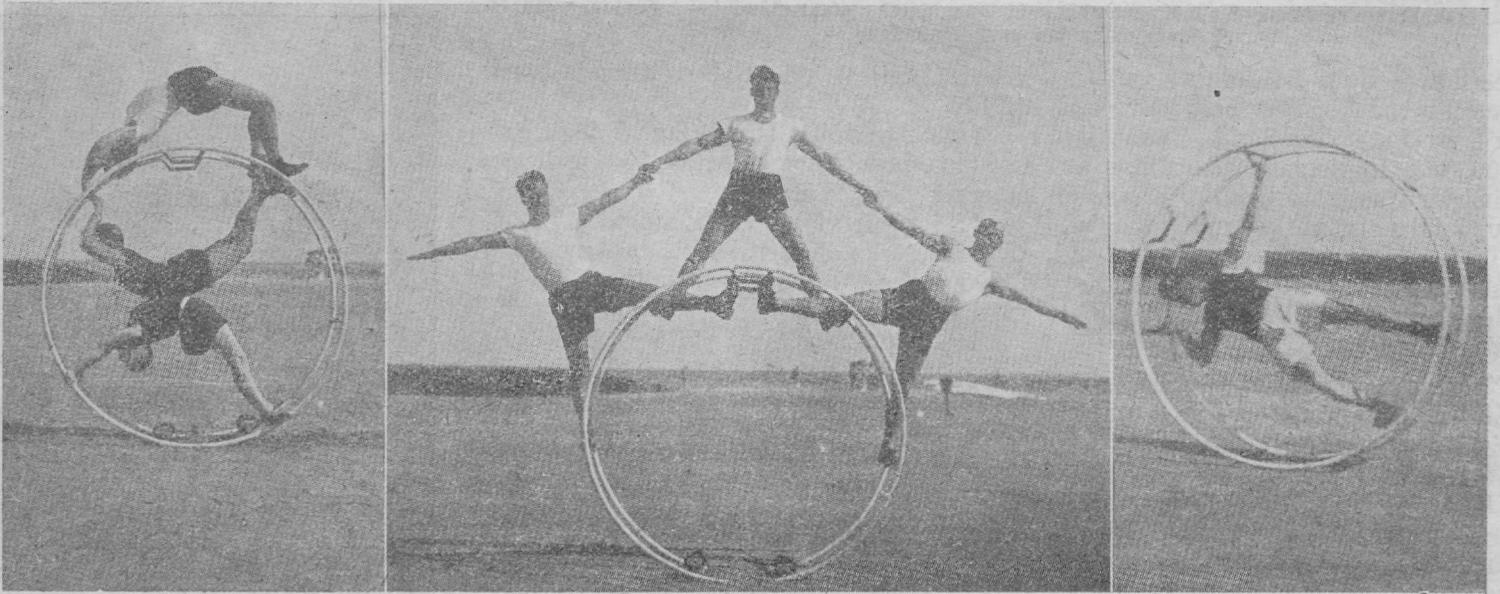
koos maailmameister Penttiläga. Järgmine võistlus on neil Essenis.

Kölnis heitis Meimer oda 60,14 mtr.

Nurmi ja Cator Zürichis.

Zürichi rahvusvahelistel võitis 100 mtr. Schüller, Saksa, 10,9; teine Dobermann, Saksa, 11,2. — 200 mtr. võitis samuti Schüller, aeg 22,4. — 400 ja 800 mtr. võitis Tavernari, Itaalia, vastavalt aegade 49,9 ja 1.59. — 5000 mtr. võitis Nurmi 15.18,3. — Kuul: 1. Pighi, Itaalia, 13,64; 2. Villinger, Schveits, 13,30. — Ketas: 1. Pighi, Itaalia, 43,90; 2. Nüesch, Schveits, 38,16. — Kaugushüppes sai Pariisi hõbemedali mees Cator, Haiti, teha ainult ühe hüppe, millel ta jala vigastas

Röönratas - uusim võimlemisriist.

Viimased aastad on kehakasvatuse alal toonud palju uuendusi. Selle arenemise kaudu on sport muutunud maailma kultuuri tähtsamaks elemendiks — kehakultuuriks.

Eriti huvitavaid üllatusi on üle elanud kooli kehakasvatus ja seda tänu rahvaste hoogsale uurimistöele rahva tervise ja elujõu tõstmisel. Võimlemisriistad, mis olnud seni võimlemise aluseks, on nüüd osutunud vastuvõtmatudeks praegusele ajale. Arvamine, et igasugused võimlemisriistad on ülearused ja vanema aja võimlemiskooli jäänused, on siiski liig julge ja tõele mitte vastav. Riistad on jäänud, kuid nende käsitusviis on muutunud elulisemaks ja väärtuslikumaks. Riistavõimlemise kohta võib isegi konstateerida suuremat huvi, mille põhjuseks elulisem õppemeetod.

Kehakasvatuse inspektorile E. Idlale on Saksamaalt kohale jõudnud uusim

võimlemisriist — röönratas. Aparaat kujutab enesest kaht paraleelset torurõngast 2 mtr. diameetriga. Rattal on seespool käepidemed ja rihmadega jalaasemed. Harjutused sooritatakse keharaskusega hoogu andes. Ratas võib hästi tarvitada ka püramiidide ehitamiseks.

Eriti tähtis on, et harjutuse sooritamisel on tegevuses terve keha koos jäsemetega. Röönratas tahab asetada teisi võimlemisriistu, nagu seda on roobaspuud, rõngad, trapeets jne.

Aparaat on konstrueeritud vast aasta tagasi Röhnimaal, millest tingitud ka ratta nimetus. Röönrattad on Saksa- ja Inglismaal tarvitusele võetud eestkätt politsei- ja lennukoolides, kuna röönratas on hea koordinatsiooni ja enesekindluse arendaja. Ratas on valmistatud terasest ja maksab 10.000 sendi ümber.

Ülal on toodud 3 pilti röönratat demonstreerimiselt Pärnust.

kursustel oli kaks, nimelt h-rad E. Idla ja A. A. Kalamees. Viimasest märkusest ei selgunud, et h-ra Idla kohta nim ütelus maksev polnud, mispärast mina tema nime ka, nagu selgub, asjatult tarvitama pidin. Loodan, et käesolevaga asjasse tarvilik selgus on muretsatud.

Leo Kalmet, kursuste juhataja.

Tartu esivõistlused ujumises.

Tartu maakondlistel võistlustel on näha vanu suurusi ainult mõned üksikud, need on Muhel, Pokats ja Kangro, kuna teised on eemale jäänud. Viimaste asemele on võrsumas aga rida noori ujujaid, kellel seniste saavutuste järele arvates tulevikku peaks olema. Neist näitasid mõned, nagu Kroll, juba nüüd tähelepanuväärivaid tagajärgi võites vanu veteraane.

100 m. ujumises võidab Kroll — 1 min. 25,3 sek., teine Kangro — 1 min. 25,9 sek., kuna mõnede poolt võitjaks arvatud Pokats kolmandaks jääb ajaga 1 min. 26,3 sek.

100 m. rinnuli võidab Muhel ajaga 1 min. 37,7 sek., kuna Kroll, kes 50 meetrini Muheliga ühes püsinud, jääb teiseks — 1 min. 40 sek., kolmas Moont — 2 min. 10,5 sek.

200 m. selili võidab Pokats — 4 min. 09,9 s., teine Muhel — 4 min. 20,3 sek.

400 m. vabalt tuleb esimeseks Kangro — 8 min. 06,5 sek., Kroll — 8 min. 12 sek., Keedus — 8 min. 51,2 sek.

Naiste võistlusaladel on vanameistri Kulli hiilgeaeg juba tumestumas. Väljapaistvamaks naisujujaks on arenenud Raudsepp, kellelt võib loota veel mõningaidki üllatusi arvesse võttes tema ujujale vastavat kehaehitust ja jõurikkust.

50 m. vabalt võidab ta kergesti ajaga 36,4 sek., teisele kohale kandideerivad Kiho ja Kull, kellel võrdne aeg 40,4 sek. Kull loobub vaheujumisest, jäädes sellega kolmandaks.

100 m. rinnuli tuleb esimeseks Rezold võrdlemisi hea ajaga — 1 min. 53,8 sek., Raudsepa aeg 2 min. 01,3 sek.

100 m. selili võidab Raudsepp Tartumaa rekordist parema ajaga 1 min. 58,3 sek., teine Rezold — 2 min. 49 sek.

Noorte ujumisel oli väljapaistvamaks Topi, kes 50 m. ujus 32,7 sek., seda muidugi voolu soodustusel, teine Tobro — 35,3 sek. ja kolmas 37 sek 50 m. rinnuli ujumises saavutasid Klein 42 sek. ja Topi 43,3 sek.

Vettehüpetes saavutasid meistri nime kuu aegne Tartumaa ja Eesti meister Tippo 62,8 punktiga, teine Michelson — 36 p.

Veel võimlemisõpetajate kursustest Pärnus.

E. Spordilehe eelmises numbris minu kirjutuse puhul ilmnud toimetuse järelmärkuse kohta lubatagu mulle selgituseks alljärgnevad read:

Minu soovivaldusest on toimetus kahjuks omamoodi arusaanud, nagu soovitaks mina sõna võtta ainult üksiku ala kohta, kuna kõik muu olevat kõige paremas korras. Lubatagu siin tähendada, et sõna „aine“, s. o. õppeaine all mõtlen mina, nagu tavalikult võimlemisõpetajaskonnas kombeks, kooli kehaliskasvatust üldiselt ja seepärast osutub märkus tarbetuks, nagu soovitaksin mina sõna võtta mõne üksiku ala kohta, kuna koolivõimlemist üldiselt poleks vaja selgitada. Just vastuoksa, oma soovivalduses ma seda toonitangi, et sõna võetakse nimetatud õppeaine kasuks. Edasi minu väljenduses asetleidnud sõna „asjaliku“ peale paluks mitte ärritada, kuna nimetatud asjaolu on iga arvustuse eeltingimuseks.

Tundide jaotamise kohta kursuste kavast tähendaksin, et eelmises Spl. numbris järelmärkuses toodud näide vastab umbkaudselt algkooli rühma kavale, kuigi nimetatuna jääb üldiselt ujumine, näitetunnid ja loengud. Keskkooli rühma tundide arv oli siiski 125, mille kohta tõendus kursuste arhiivis olemas. Sellest arvust oli pedagoogilist võimlemist 30 tundi, kergejõustikku 27, rütmilist võimlemist 24, rahvatantsu 17, ujumist 12, mängu 10, loenguid ja näitetunde (ühiseid) 5 t. Ujumise tunde oli küll ettenähtud 20, kuid halbade ilmade tõttu ei saanud kavatsatud määral teostada.

Võimlemisõpetajate seltsi juhatus pole kunagi kergejõustiku, ujumise ja rütmilise võimlemise tähtsust alahinnanud. Vastuoksa, on püütud meis ainetes õppeasate kestes lühemaid kursuseid korraldada eriti rütmilises võimlemises, samuti mängudes Tallinnas, Tartus ja Narvas. Läänud õppeaasta lõpul peeti V. O. seltsi korraldusel Tartus 2. nädalised ujumise kursu-

sed. Samuti tuli minul enese initsiatiivil kursuste kestes kergejõustiku ja rütmilise võimlemise tundide arvu suurendada, sellega nim. aine tähtsust alla kriipsutatades, kuna rohke osavõtu tõttu lektoritel raske oli tarvilikul määral edasi jõuda. Muuseas olgu tähendatud, et alg- ja keskkooli rühma tundide arvu proportsioon oli määratud vastavalt nimetatud koolide kava iseloomule.

Lõpuks lisan juure eelmisele, et kavade kokuseadmises ei valitsenud ainult alade tähtsuse põhimõte, vaid ka õpetajate tarvidused ja soovivaldused tulid arvesse võtta, kuna nim. kursused olid ikkagi ainult täiendus-kursustena mõeldud.

Et kavast oleks võinud veel mitmedki alasid olla — võib tõsi olla, kuid vastandina on mitmelt poolt tähendatud, et võiks aineid vähem kavast olla ja seejuures neid põhjalikumalt käsitada. Viimane mõtteavaldus võib samuti kaaluv olla kui esimene. Kumb tee õigem on, seda määrab ära edaspidine kursuste korraldamise iseloom, s. o., kas igasuvised või teatud perioodide järele.

Et rahvatantsu kasvatusabinõuna ena m tunnustama peaks, kui mängu, pole mina kusa gil tõendanud, kuid arvan, et rahvatantsulgi omad väärtused olemas, mida nii lihtsalt anuleerida ei saa.

Berliini kehalise kasvatuse ülikooli nime tarvitasin mina sihilikult, püüdes sellega näidata, et lektorite valimisel on V. õp. seltsi juhatus arvestanud nimetatud asutuse hea nimega ja sellest järgnevalt ka lektori võimetega, kuna kursuste juhataja ja ka seltsi juhatus ei saa olla lektorite eksamineerijateks. Iga lektor on ise vastutav oma töö tagajärgede eest, kuna mina oma kohuseks lugesin tähendada, kes töölikult lektorina esinesid. Kuna Spordilehe nr. 23 üldiselt kergejõustiku õpetuse kohta sõnu võeti, lugesin kohuseks selgitada, et selle aine lektorid

Mida kuuleb väljade võrgu loomisest.

Kuresaare on maakonnalinnadest vist ainsam, kus pole vähematki võimalust sportimiseks, kui nimetamata jätta kuurhausi taha auku kaevatud ja laudbarjääriga piiratud tennisvälja, mis tenniserahvale kurva pilkena tundub. Need nii hoolsad tualettiinimesed peavad oma valgeis rõivis enda spordikirge rahuldama maastikul, mille sarnast vähenõudlik tõstjagi enesele sobivaks lugeda ei saa.

Pallilöömise ja kettaheitmise võimalusi ei tunne Kuresaare üldse. Asja parandamiseks saatis sihtkapitali valitsus oma mehe hiljuti kohale. Sellele, provintsi kehvade sportimisoludega juba ennast kodus tundvale mehele, kippus pisar silma saarte sportimisolude lähemal vaatlemisel.

Kui vähenõudlikuks on saarlane sarnastes tingimustes kasvanud, selgub juba suurest rahuldustundest, millega seal kõneldi lossipargi kordaseadmisest spordiväljaks ja seda sarnaste mõõtude juures, mis mõnes paigas laiust üle 35 (!) meetrigi ei luba võtta. Näete, saarlane ei tahagi omale 400-meetrilist jooksuteed ja normaalpallivälja 70 × 105 mtr., ta lepib kaugelt pisemagagi.

Ja see polnud üksi sõnaline nõusolek, vaid rahvas otse hädaldas, et omavahelistel lahkkelidel jäi 1925. aastal lossihoovi korraldamiseks pakutud raha vastu võtmata, sest siis oleks väli juba valmis ja nüüd... oleks paratamatult tulnud uut ehitama hakata.

Võimaluste läbikaalumisel jäeti peatuma esialgul ühel müüapakutaval krundil, mis küll vaevalt poole normaalvälja pindala suurune, kuid selle eest heas kättesaadavas kohas, kahelt poolt juba piiratud, ja väikeseid töid nõuab. Naabripere mehe käest ühe maasiilu juure ostmisel ja pike-male venitades müüa pakutavat pindalal kirikumaade piirkonda, tohiks Kuresaare saada ehtsa spordivälja, mis nõudlikumateki meest, kui seda saarlane on, oma asetuse ja mõtudega rahuldama peaks.

Läbirääkimised maade saamiseks on alanud ja kui nad vilja kannavad, mida loota võib, siis tuleb labidal juba lähemal kevadel tööle asuda.

Haapsalus on koguni laiamõõdulisem härrasrahvas. Seal on soodus koht — Randsalu spordivälja ehitamiseks. Tasa-ne maastik, on ühelt poolt metsaga, teiselt poolt linna ehitustega piiratud. Eemal meri, koht on küllalt kõrge ja kordaseadmisel oleks kuiv, ega nõuaks suuri kulusid. Ühe sõnaga: pane mõöduriistad kohale ja näita labidamehele, mis tema kohus. Kuid linnavalitsus teeb uhke liigutuse — ei, selle jätame lehmadele karjamaaks, kuna spordivälja ehitame Paralepa randa. On ka õigem igapidi ehitada sinna staadion, kuhu edespidi suvitaja elu koondub. Kuursaal, ujula, liivarand kõlbavad küll ja küll staadioni lähemateks naabriteks. Sellest endast võib metsa sees saada ka uhke ehitus. Kogu asja juures on aga mõõduandev rahaline külg. Kui leidub võimalusi mitu korda suuremaid kulusid kanda, kui seda Randsalu väli nõuab, siis ei ole Paralepa vastu sõnakestki öelda. Igatahes peab asi õige varsti kindlale seisukohale välja jõudma ja vastsündinul „Läänelal“ peaks tänuilikuks elutööks saama Haapsallu staadioni luua.

Viljandi ehitab juba suve läbi endale järve alla spordivälja. Ainult tööd ei jõua lõpule tänavu, ega saa ka tuleval suvelgi pallirahvast murule lubada, sest tänavu ei lõpetata mullatöidki vist, trennaash jääb koguni tulevaks aastaks. Jooksuteed, hüppekohad, tõukepargid, tribüün ja palju muudki korraldamist annavad veel tuleva-aastase ehitushooaja läbi käputäie tööd mulgirahvale.

Seni tuleb pisut korda seada gümnaasiumi väli — maha võtta need tülikad puud, siluda aluspinda, kohendada hüppe- ja tõukekohti, määrata jooksuteed jne.

Need tööd on juba selle suve programmis ja kaitseliidu maleva tahab oma vabadest summadest veel käesoleval sügisel seda teostada.

Aseväljana võiks teda siis järveäärse staadioni valmimiseni tarvitada, kuna pärast koolile ja ka harjutusväljana ta vägagi tarvilik on.

A'dami olümpiamedal.

—Puhjas kordas tartlane Schüts Eesti 200 mtr. rekordi ajaga 22,8. 1500 mtr. võitis tartl. Mihelson 4,26,5 Valdneri 4,30-ne ees. Kuulitõukes 1. Erikson 11,88,2. Sule 11,83, 3 Kink 11,50. Teivast hüppas Mihelson 3,20 ja kaugust Kink 6,00. Jalgpallis võitis Tartu Kalevi Puhja üle 7:0. Võistlused peeti Tartu Kalevi külaskäigu puhul Puhja.

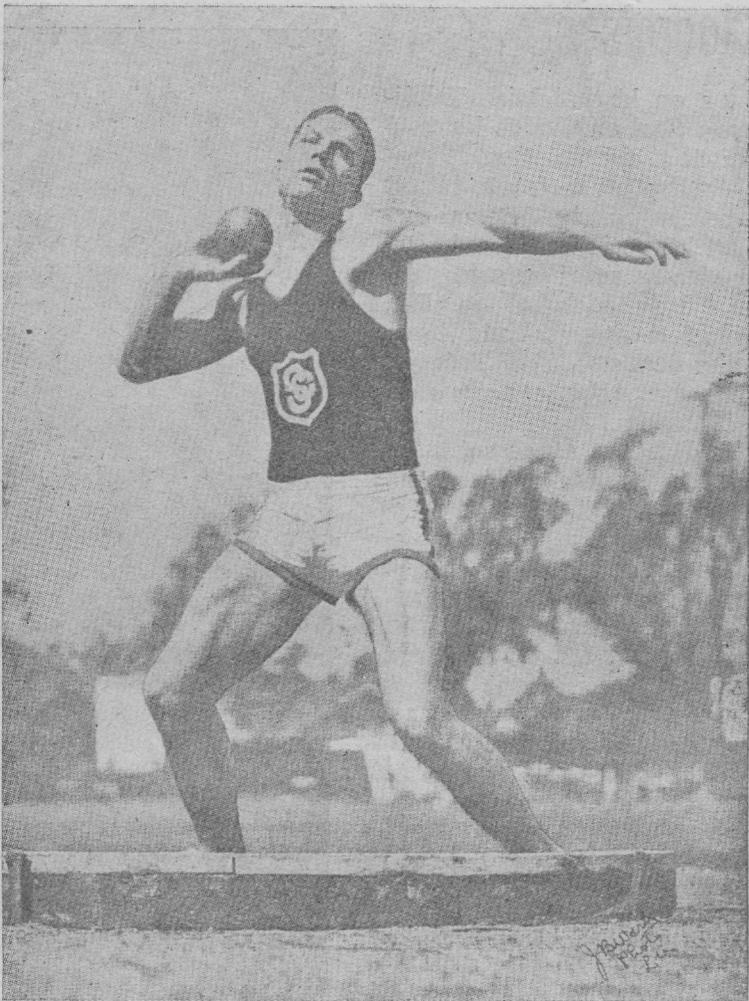
—Järva-Jaanis hüppas Soll, Tartu NMKÜ, kõrgust 165 ja Strömberg, Ambla, kaugust 5,86, kolmikut 12,72 ja jooksis 100 mtr. 11,5. Kuulitõukas Soll 12,20.

Kesknädalal, 22. augustil s. a., kell 6.30

TJK väljal

**Tallinn-Helsingi
linnavõistlus.**

Eesti Jalgpalliliit.

Clarence Houser, Ameerika, võitis Pariisi mängudel kuulitõuke ja kettaheite ja A'dami mängudel kettaheite.

misel liig palju. Keha peab otsejoones vette langema, millega näha on, et hüpaja veel viimasel hetkel enese keha valitseja on. Külma tuule ajal harjutavad hüpajad Ameerikas kuival maal, tehes hüppeid turba- ja saepuru aukudesse.

Suuk kuuli 13,97.

7 uut kaitsevää rekordi.

Tallinna garnisoni esivõistlustest, mis peeti staadionil, võttis osa 348 kaitseväälast.

Esimesel päeval olid paremad tagajärjed: kaugushüpe A klassile: 1. v. a.-o. Alkok 6,36; 2. kad. Anelinne 6,30; 3. n. a.-o. Raudsepp 6,21; 4. n. a.-o. Kallismaa 6,21; 5. v. a.-o. Piir 6,01. Eriklassis olid kaugushüpe tagajärjed: 1. rms. Pillikse 6,19, 2. kapr. Gentalin 6,18, 3. v. a.-o. Hendrikson 5,96. B klassis rms. Koit 6,00.

Kõrgushüpe: eriklassis rms. Pillikse 1,60 ja kdt. Bysa 1,55; A klassis kdt. Anelinne 1,60 ja v. a.-o. Tonts 1,58; B klassis kapr. Koltsin, 1,57.

Kolmikhüpe: A klassis n. a.-o. Raudsepp 12,50; eriklassis kad. Leeber 12,49; B klassis kapr. Lepp 12,20.

Kuulitõukes püstitas v. a.-o. Joh. Suuk, kes võistles eriklassis, uue kaitsevää rekordi 13,97. Endine rekord oli 13,55. B klassis tõukas 1. j. madrus Meejarv 12,20; A klassis kdt. Kurvits 11,44.

Kettaheites: eriklassis veltv. Miller 38,64; B kl. 2. j. madr. Ole 37,65.

100 mtr. B klassis võitis rms. Villem 11,8; 5000 mtr. B klassis kpr. Lobjakas 16.59,5; 5000 mtr. A. klassis v. a.-o. Sipp 17.30,2.

400 mtr. jooksis veltv. Kesküll eriklassis 52,4. Võistlustel püstitati 7 uut kaitsevää rekordi. Väeosadest tuli esimeseks sõjakool 203 p., 2. 10 jälgv. rügement 186 p.; 3. allohv. kool 106 p.; 4. Merekindlused 71 p.; 5. Sidepataljon 59 p.

Ameerika ujujatest.

Mis USA olümpiameeskonnal Amsterdamis iseäranis kergejõustiku võistlustel korda ei läinud, õnnestus neil ujumisevõistlustel. USA oli võidukas peaaegu kogu frondil. Kui varemalt Ameerikast rekordide teadete tulekul öeldi „Ah, Ameerika,“ siis pidi nüüd ka suurim skeptik tunnustama, et need ameeriklaste rekordid on jahe tõsiasi. Mida ütlesid Saksa ujujad teatel Chicagost, et Kojac seal ujunud 100 mtr. seljali ajaga 1.08. Saksalased lihtsalt naeratasid, kuna nad sarnast resultaati pidasid võimatuks. Nüüd tuli ameeriklane A'damis sellega lähedalt toime. 100 mtr. vabalt ujus Kojaci sõber ja eeskuju „Johnny“ 58,6 ja kiireim sakslane jäi 5 sek. maha, mis suur ajavahe. Väide, et Weissmüller on erand, ei aita palju. Ons Kojac, Lauffer, Crabbe ja naisujujad Meany, Osipowich, Garatty samuti erandid? Need kõik on laial alusel seisva sportlase püramiidi tipud, samuti kui teiste maadegi meistrid.

Parimate sportlaste kohtamine ei ole väärtuslik üksi seepoolest, et lubab mõõta jõudusid, vaid ka seepärast, et pakub võimalusi kogemuste omandamiseks.

Ameerika ujujate juht Kiphuth, Yale'i ülikooli treener, kõneles Ameerika vettehüpajate kohta järgmist: „Poisid on kõik Kaliforniast ja harjutavad Los Angeles'is, seal on neil peaaegu kogu aasta suvi. Mehed on harjutustel vähemalt 3 tundi iga päev. Nad ei harjuta salaja, vaid supelkohtades, kus suvitusvõõrad neid järjest vaatlemas. Saksa hüppekool koos Rootsi omaga oli korra eeskujuks Ameerikale, kuid nüüd oleme meie võtnud teised print-

Rootsl. Arne Borg, vesi-Nurmi.

siibid. Hüppelaud peab andma küllaldaselt vedrujõudu võistleja keha õhku kandmiseks. Saksa hüpajad näivad liig rasketena, nad ei kasuta hüppelaua vetruvust ja nagu kukuvad laualt alla. Saksa tüdrukud on küll gratsiöösid, kuid ei ole küllalt rahulikud. Neil on vähe lendu ja palju jõudu, samuti pritsivad nad ka vette lange-

Ville Ritola

sõidab oktoobrikuul Soomest tagasi Ameerikasse, kus ta juba varemalt elas. 1923. a. mängudel Los Angelesis tahab ta veel kaasa võistelda.

Kettaheite hõbemedali mees sooml. Kivi on lausunud, et Saksa kardetud kettaheitjad Hoffmeister ja Paulus on visketel suurest ärritusest aina vabisenud. Kivi ise on vilistades vaadanud seda sakslaste palavikku.

Nurmi-land.

Helsingi on saabunud välismailt mitu kirja, mis Soome asemel kannavad maanimetusena aadressil „Nurmi-land“. (Nurmi maa). Samuti on välismaalased rootsipärase Helsingforsi asemel tarvita-ma hakanud soomepärasest Helsingit.

El Ouafi profiks.

Maratonivõitja El Ouafi on teatanud, et ta lähemas tulevikus hakkab võistlema professionaalina ja sõidab selle eesmärgiga Ameerikasse.

— Uue maailmarekordi kuulitõukes naistele saavutas prl. Heublein, Saksa, Londonis tagajärjega 11,72 mtr. Võistlused võitis üldiselt Suur-Briti 50 punktiga, teine Saksa 41 ja kolmas Prantsuse 15 punktiga.